

POGLED U TOPONIMIJU OPĆINE JANJINA

ANTONIJA PRIŠLIĆ

DOMAGOJ VIDOVIĆ

Drače – Sutvid 7, HR – 20246 Janjina
aprislic@gmail.com

Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje
Ulica Republike Austrije 16, HR – 10000 Zagreb
dvidovic@ihjj.hr

UDK: 81'373.21(495.Janjina)
Izvorni znanstveni članak
Primljen: 5.5.2021.
Prihvaćen za tisak: 20.9.2021.

U ovome se radu obrađuje 759 toponima u Općini Janjina, u središnjemu dijelu poluotoka Pelješca. U prvome se dijelu rada iznose osnovni podatci o obrađenome području, zatim relevantni povijesni podatci o suvremenim i povijesnim naseljima te dijalektološki podatci s obzirom na to da se Janjina nalazi na povijesnome razmeđu čakavskoga i štokavskoga narječja. Većina mjesnih govora pripada istočnohercegovačkomu dijalektu (iako od njegovih temeljnih značajka odstupaju na naglasnoj razini te po jekavsko-ikavskome odrazu *jata*), a suvremeni je sobjavski govor novoštokavski ikavski. U središnjemu se dijelu rada motivacijski razrađuju toponimi. Iz njih se razaznaju različiti jezični slojevi. Od supstratnih je i adstratnih slojeva najzastupljeniji romanski sloj, pri čemu se posebno izdvajaju toponimi u kojima se odražavaju dalmatoromanski prežitci (npr. *Na Petralu*, *Peča*, *Pod krišvon*, *Sučurac/Sučurje*, *Sutvid*).

KLJUČNE RIJEČI:

toponimija, *oikonim*, *Janjina*,
Pelješac

1. UVOD

Janjina je povijesno i suvremeno upravno, gospodarsko, vjersko i kulturno središte središnjega dijela poluotoka Pelješca. Šire je janjinsko područje naseljeno još u pretpovijesti, o čemu svjedoče mnogobrojne ilirske gradine i gomile uglavnom raspoređene uz putove i po brdskim vrhuncima. To je područje bilo jednim od glavnih rimskih punktova, što potvrđuju ostatci *villae rusticae* u Janjini, Sreseru i Popovoj Luci (Vekarić 1989: 100). Ujedno je bilo jednim od prvih susretišta romanstva i slavenstva, što se ogleda u toponimskim odrazima i arheološkim nalazima (usp. toponim *Sučurje* koji se odnosi na predio kojim dominiraju ostatci crkve svetoga Jurja, koji se datiraju u X. stoljeće¹, a uz koje se nalazi i ulomak rimskoga natpisa). Tijekom dubrovačke vladavine Janjina je bila sjedištem Janjinske kontrade, koja je uz samo naselje obuhvaćala Popovu Luku, Sreser, Drače i Trstenik te eksklavu Vručicu (ta je eksklava obuhvaćala današnja naselja Gornja i Donja Vručica te Duba Pelješka zapadno od Kunovske kontrade), i Janjinske kapetanije (čemu je trajnim svjedokom Knežev dvor izgrađen 1465.), a tijekom austrougarske središtem općine (od 1864.) koja je uz bivšu Janjinsku kontradu (koja nije obuhvaćala eksklavu Vručicu, nego janjinsko područje u užemu smislu, dakle današnja naselja Drače, Janjina, Popova Luka, Sreser i Trstenik) obuhvaćala još kontradu Crna Gora (današnja naselja Brijestu, Dubravu, Putniković, Tomislavovac i Žuljanu). Janjinski gospodarski uzlet približno se poklopio s uzletom pomorske obitelji Bjelovučić, koji je otpočeo početkom XIX. stoljeća². Na tome je valu Janjina postala predvodnicom preporodnih zbivanja na Pelješcu, ali i šire³. Zbog stagnacije brodarstva (posljednji je brod u vlasništvu Bjelovučića prodan 1895.) i Prvoga svjetskog rata gospodarski je razvoj privremeno zaustavljen, ali je nastavljen u međuraću. Kao središnja se osoba toga razdoblja svojim raznovrsnim (pravničkim, političkim, gospodarskim, kulturnim, publicističkim i vizionarskim) djelovanjem nametnuo Nikola Zvonimir Bjelovučić (1882. – 1952.), autor velikoga broja knjiga i članaka u kojima se bavio pelješkom poviješću, etnologijom i usmenom baštinom. Nakon Drugoga svjetskog rata gospodarski se uzlet nije nastavio, a godine 1962. Janjina je pripajanjem dubrovačkoj općini izgubila status općinskoga središta. Uspostavom samostalne hrvatske države Janjina je 13. svibnja 1997. ponovno postala središtem općine koja obuhvaća Drače, Janjinu, Popovu Luku

¹ Iz ruševina crkve svetoga Jurja potječe i latinski natpis iz XI. stoljeća. Opširnije o tome vidi u Jurković 1983.

² Godine 1806. Nikola Mihov Bjelovučić dobio je diplomu Dubrovačke Republike da može ploviti (Bjelovučić 1922b: 22).

³ U Janjini je rođen Ivo Prodan (1852. – 1933.), čelnik dalmatinskih pravaša i zastupnik u Dalmatinskoj saboru.

i Sreser, naselja koja su i povijesno pripadala Janjinskoj kontradi, te Osobjavu, naselje koje povijesno pripada Kunovskoj kontradi i župi. Granice se, pak, janjinske župe podudaraju s granicama povijesne Janjinske kontrade, tj. obuhvaćaju naselja Drače, Janjina, Popova Luka, Sreser i Trstenik⁴. Skorašnjom izgradnjom Pelješkoga mosta Janjini se ponovno otvaraju izgledi za svjetliju budućnost.

Janjina ujedno ima važno mjesto i u povijesti hrvatske književnosti zbog rukopisa *Plandovanja* Ivana Bunića Vučića, koji je Nikola Zvonimir Bjelovučić pronašao u domu Anta i Mata Ivanovića u Zabrežju početkom XX. stoljeća⁵. Ona je ujedno važan dijalektološki punkt jer se nalazi na povijesnoj razdjelnici čakavskoga i štokavskoga narječja.

Janjinskom su se toponimijom uglavnom bavili povjesničari. Tako je dvadesetak mjesnih toponima (uglavnom ojkonima, od kojih su za neke iznesena i tumačenja) obrađeno u radovima Nikole Zvonimira Bjelovučića (uglavnom u Bjelovučić 1922a i 1922b), tridesetak je povijesnih toponima popisao, ubicirao i sa suvremenim stanjem usporedio Nenad Vekarić (Vekarić 1989), a ime je Janjina te dio bogate janjinske toponomastičke građe obradio i Božo Baničević (Baničević 1998) iznijevši mnogobrojne izvanjezične podatke vrlo korisne za toponomastičku razradbu. Ovim se radom, koji je nastao na temelju terenskoga istraživanja, koje se provodilo u više navrata od listopada 2020. do travnja 2021., nastoji iznijeti i obraditi bogata i raznolika janjinska toponomastička baština.⁶

2. JANJINSKA NASELJA

Jānjina (G. jd. Jānjine, Jānjinē, L. jd. u Jānjinoj/Jānjinōj, u Jānjinjōn/Jānjinjōn⁷)

Janjina je smještena pod brdom Gradinom ponad prostranoga polja. Prvi se put u povijesnim vrelima spominje u ispravi Stefana Prvovjenčanoga iz 1222./1228. U

⁴ Trstenik je od 1863. zasebna kapelanija.

⁵ Opširnije o tome u Bjelovučić 1903. U radu imena Janjinara sklanjamo po mjesnoj (dubrovačkoj) sklonidbi te upotrebljavamo mjesne etnike i ktetike.

⁶ Na ovome mjestu zahvaljujemo, ponajprije na strpljenju, otvorenosti i dostupnosti, našim ispitanicima: Ilonki Antičević (rođenoj Jasprica), Vilku Baroviću, Ireni Bodulić (rođenoj Vlastelić), Mariji Daničić (rođenoj Grkeš) i Ani Jasprici za Janjinu, Zoranu Bojanoviću, Mariji Gušalović (rođenoj Rabaza), Sanji Jasprici (rođenoj Bjelovučić), Ivomiru Miletiću i Miriji Storelli (rođenoj Bojanović) za Popovu Luku, Ledi Nožici, Etici Nožica-Ivić, Tonču Nožici i Lenidi Sardelić (rođenoj Nožica) za Sreser te Loreti Kostić (rođenoj Palaš), Antu Tomeliću i Berislavu Vrnjasu za Osobjavu.

⁷ Iz kosih je padeža razvidno da se ojkonom sklanja po pridjevskoj sklonidbi. Lokativ je u *Jānjinoj/Jānjinjōn* stariji i danas se rjeđe upotrebljava (zanimljivo je da ga ne navodi ni Bjelovučić iako je bio znatno češći za njegovu života). U pelješkoj se Crnoj Gori naglasak prebacuje te se izgovara u *Jānjinjōj* (tj. *Jānjinjōj*). Ojkonomski su likovi u nominativu i kosim padežima te etnici i ktetici poredani po čestoći.

tome se dokumentu spominju crkve svetoga Stjepana i svetoga Jurja⁸ te posjedi na Motoružnicama (koncem XIV. stoljeća zapisani su likovi *Mataruge* i *Matarughe* koji upućuju na ishodišni lik *Mataruge*). Godine 1334., neposredno nakon dolaska cjelokupnoga Pelješca pod vlast Dubrovačke Republike, Janjina je postala središtem kontrade. U pelješkome se zemljišniku 1393. spominje crkva svetoga Stjepana (*S. Stephano*), a 1396. do danas neubicirana crkva nepoznatoga titulara u Gornjim Motoružnicama (Vekarić 1989: 42, 102).⁹ U zemljišniku se ne spominje crkva svetoga Jurja, čije se ime okamenilo u toponimu *Sučurac/Sučurje* (< *san(c)tu(s) Georgius* ‘sveti Juraj’), a uz koju se nalaze i dva rimska groba. Među prvim je poznatim stanovnicima Janjine pritvorenik stonskoga kneza Radosav Jon (*Radossao Gion/Jon de Janina*) koji se spominje 1419. (Kurtović 2020: 50). Godine 1465. u Janjini je izgrađen Knežev dvor kao sjedište Janjinske kapetanije. U Janjini se spominju i crkve svetoga Ivana (jedna na Grudici, a po drugoj je teoriji sveti Ivan bio prvi titular župne crkve svetoga Vlaha; Bjelovučić 1922b: 3) i Nikole. Sačuvano je izvješće iz 1628. o tome kako je nova župna crkva svetoga Vlaha još bila u izgradnji. Nova je crkva na istome mjestu podignuta 1767., a 1878. dobila je današnji izgled (Baničević 1998: 33). Crkvicu svetoga Vida u Pržinama u Janjini spominje samo Nikola Zvonimir Bjelovučić (1922b: 19).

Janjina u širem smislu obuhvaća naselja Janjina, Drače, Popova Luka, Sreser i Trstenik, u užemu Janjinu i Popovu Luku, a u najužemu samo Janjinu s izdvojenim zaseokom Zabreže (usp. Bjelovučić 1922b: 2). Naselje se Janjina bez Zabreža dijeli na zaseoke Bara, Dežulovići, Gornje Selo, Jaspričići i Prišlići. Gornje Selo dijeli se na podzaseoke Gradina, Grudica, Lovrovići, Ploče, Polutići, Rabazići i Strane (Bjelovučić 1922a: 223). Ojkonim *Janjina* najvjerojatnije se izvodi od osobnoga imena *Ivan* (usp. toponim Janjče u Lici)¹⁰.

Etnici: Jânjinar, Jânjinār, Jânjinariñ, Jânjinarin; Jânjinka, Jânjinka

Ktetik: jânjinski, jânjinskī, jânjinarski, jânjinarskī¹¹

⁸ Crkva je svetoga Jurja porušena koncem XVIII. stoljeća.

⁹ Bjelovučić (1922b: 2) spominje kako su Dubrovčani 1357. izvijestili o namjeri da se izgradi franjevački samostan, a spominje i samostan redovnica na Dumanjskome o kojemu nema podataka u vrelima, ali bi na njega mogli upućivati već spomenuti toponim *Dumanjsko* i *Kaludrov do*.

¹⁰ Petar Skok ime izvodi od osobnoga imena *Janja*, koje se najčešće izvodi od *Agneza*, a rjeđe i od *Agata* i *Ana* (usp. ERHSJ I: 754), no navedeno je osobno ime u povijesnim vrelima potvrđeno tek potkraj XV. stoljeća. (Čilaš Šimpraga i dr. 2018: 74). Štovanje svetoga Ivana (o dvjema crkvicama u Janjini posvećenih svetomu Ivanu vidi u Baničević 1998: 33) vjerojatno je motiviralo nastanak imena. Ujedno su na dubrovačkome i kotorskome području u srednjovjekovlju potvrđena hipokoristična imena *Ianina* i *Ianinius/Janinus* (Čulić 1996: 196; Jireček 1962: 174).

¹¹ Slično kao u susjednome Dubrovačkome primorju, kraćenje je znanoglasne dužine u pridjevima na *-cki*, *-čki*, *-ski* i *-ški* zabilježeno već u XIX. stoljeću (Halilović 1996: 153).

Drače (G. jd. Drača, L. jd. ù Draču¹²)

Drače se kao janjinska luka na Malome moru spominju od 1843. Prvotno luka, a zatim naselje smješteni su između Sresera i Sutvida. Prvi su stanovnici Drača bili kapetani Miho i Ivo Bjelovučić, koji su se u Drače doselili 1895.¹³ Neposredno se nakon njih ondje doselila obitelj Mata Ivanovića iz Zabrežja, a početkom XX. stoljeća još tri doseljeničke obitelji (Bjelovučić 1922b: 10). U naselju se nalazi i kapelica posvećena svetomu Nikoli na posjedu Dežulovića iz 1882. te crkva svetoga Roka podignuta zaslugom Joza Kalafatovića 1936., na stotu obljetnicu zavjeta svetomu Roku, zaštitniku od kužnih bolesti (Baničević 1998: 35). Ime je naselja srednjega roda, što uz likove u kosim padežima (npr. L. jd. u *Draču*), potvrđuje i mjesni toponim *Malo Drače*. Ojkonim se najvjerojatnije izvodi iz apelativa *drač* (usp. *drača*), no ostaje nerazjašnjeno pitanje zašto je srednjega roda.

Etnici: Dračanin; Dračanka

Ktetik: dračanski, dračanski

Osobjava (mjesno Sobjava; G. jd. Sobjavē, L. jd. u Sobjavi)

Osobjava se prostire na zapadnim padinama Rote. Spominje se 1392. u zemljišnome ugovoru između Ivana Pucića i Dragoša Površenovića iz Kune. U pelješkome zemljišniku iz 1396. potvrđeni su likovi *Osublaua*, *Sublaua*, *Sublaue*, *Subliaua* i *Soblyau-al* (Vekarić 1989: 35). Naselje su napučili neretvanski i hercegovački prebjeci pred Osmanlijama te dubrovački građani koji su pred osmanlijskom najezdom napustili Brštanik i Drivu. Dva su temeljna naselja u Osobjavi: Osobjava i Stinjiva. Stinjiva je bila naseljena još u XIV. stoljeću, a znatnije se naselje u današnjoj Osobjavi razvilo tek nakon doseljavanja spomenutih prebjega (Vekarić 1989: 98, 99). Da se u Osobjavu doseljavalo i iz sjeverne Hercegovine, pokazuje primjer doseljavanja obitelji Jurđa Čemerovića iz okolice Konjica 1464. (Dinić 1967: 65) Navedeni su izbjeglice surađivali s uskocima te uz pomoć jataka u Neretvanskoj krajini pljačkali stoku i prebacivali je na Pelješac, što je prisililo vlasti Dubrovačke Republike da više puta primjene silu te u konačnici presele dio Sobjavaca u Stonsko polje. U Osobjavi se nalaze crkve svetoga Martina (mjesno Mratina) i Ivana iz XVI. stoljeća te crkva Gospe od Zdravlja podignuta 1905. Temeljni su dijelovi Osobjave Donje Selo (s podzaseocima Bezekovići i Šarići), Jurinovići, Kudinovići, Palaškotići (s podzaseocima Palaškotići i Strana), Vekovići (s podzaseocima Prikuće, Špadići i Tomelići) i Vrnjasovići. Suvremeni je

¹² Naglasak u kosim padežima beziznimno preskače na prijedlog (G. jd. iz *Drača*, A. jd. ù *Drače*, L. jd. ù *Draču*).

¹³ Stijepo Bjelovučić, začetnik organiziranoga janjinskog školjarstva, te je godine osnovao "prvo dalmatinsko racijonalno gojilište kamenica i klapavica" (Bjelovučić 1922b: 24).

mjesni lik *Sobjava* nastao aferezom¹⁴ (ispadanjem samoglasnika *o*) i promjenom *lj > j*. Ime *Osojava* Josip Smodlaka (1946: 33, 34) izvodi od **Osojava*, tj. označuje predio u osoju, predio do kojega ne dopiru Sunčeve zrake.

Etnici: Sòbjavac; Sòbjāvka

Ktetik: sòbjavskī

Pòpova Lúka (G Pòpovē Lukê, L u Pòpovōj Lúci, Pòpovōn Lúki, Pòpovōn Lúci)

Naselje je smješteno pod brdom Gradcem iznad Popovskoga polja. Spominje se u povijesnim vrelima 1222./1228. U zemljišniku iz 1396. (u kojemu su zabilježeni ojkonomski likovi *Popoua Lucha* i *Papua Lucha*) zabilježen je toponim *S. Spas*, koji bi mogao upućivati na crkvu Svetoga Spasa, o kojoj nema tragova u kasnijim povijesnim vrelima (Vekarić 1989: 37). Godine 1805. spominje se crkva Svetoga Trojstva, a nova je crkva s istim titularom na istovjetnome mjestu podignuta 1893. (Baničević 1998: 35) Popova se Luka danas sastoji od dvaju temeljnih sela: Popove Luke i Škrabalića (mjesno Škrabanjići). Dijelovi su Popove Luke Radulići, Srednje Selo i Štarići, a Škrabalići obuhvaćaju još napušteni zaselak Čandelovići. Taj su zaselak naknadno nastanili Vuletići, pa se nazivao i Vuletić-Selo (Vekarić 1989: 36, 105, 106). Napušten je zaselak u Borinu laz, koji su po predaji nastanjivali Boršići. Navodno su stradali od kuge te je tek jedan od njih preživio i preselio se u Pijavičino. U Borinu laz nalazilo se i imanje s gospodarskim zgradama dubrovačkih gospara Gozza Getaldića, a u obližnjim je Vrsima crkva svetoga Nikole koja pripada Žuljani (Bjelovučić 1922b: 18). Ime se naselja izvodi od apelativa *pop* ‘svećenik’ i *luka* ‘plodna udolina’.

Etnici: Pòpovjanin; Pòpōvka

Ktetik: pòpovski, pòpovskī

Srèser (G Srèser, L ù Sreseru¹⁵)

Sreser je smješten na južnome podnožju Rote, na obali Maloga mora. Prvi se put u povijesnim vrelima spominje 1370. Tad je zabilježena i antroponimijska formula prvih Sreseraca: Marka Stilevića i Priboja Stankovića. Godine 1396. u pelješkome je zemljišniku na području naselja upisana crkva Svete Marije (danas Velike i Male Gospe; Vekarić 1989: 41), koja se po predaji nalazila na Gospinu škoju. Na kopnu se crkva Male Gospe spominje 1617., a nova je podignuta 1791. (Baničević 1998: 34,

¹⁴ Primjer je afereze zabilježen i u Lovištu, u kojemu je predio *Osobec* zapisan i kao *Sobec*.

¹⁵ Naglasak se u kosim padežima beziznimno prebacuje na prijedlog (G. jd. iz *Sresera*, A. jd. ù *Sreser*, L. jd. ù *Sreseru*). Zapadno od Janjine (već od *Osojave*) naselje se naziva *Sršser*.

35). Godine 1654. pobrojani su zaseoci Grbići (*Garbichi*), Perčevići (*Perceuichi*), Berojevići (*Beroueichi*) i Jurkovići (*Ghuiurchouichi*). Osim navedenih zaselaka Sreser obuhvaća još Brig (zaselak se nazivao i Carevići), Do i Rat. Podzaseoci su Dola: Barači (danas se češće zaselak naziva Primakuće), Kučerići i Lazići. Od Grbića prema Brigu najvjerojatnije se nalazio zaselak nepoznatoga imena (Vekarić 1989: 101, 102). U pelješkome je zemljišniku iz 1396. zabilježen lik *Serser*, a 1505. *Sersser*. Ime se može povezati s dugootočkim toponimom *Ser* (usp. lat. *serra*¹⁶). Navedeno se ime odnosi na izduženi vrh na Dugome otoku. Taj se vrh nalazi na najužemu dijelu Dugoga otoka (kao što se Sreser nalazi na najužemu dijelu poluotoka Pelješca), a njegovo se uzvorsko podvršje naziva *Pod Ser* (Skračić 1996: 126, 127).¹⁷

Etnici: Sršerac; Sršērka

Ktetik: sršerski, sršerskī

Sútvid (G Sútvida, L u Sútvidu)

Uvala Sutvid (*S. Vito*), smještena između janjinske luke Drače i Luke u Dubravi, spominje se 1393. u pelješkome zemljišniku (Vekarić 1989: 42). Prozvana je po još starijoj crkvi svetoga Vida te pripada skupini toponima tvorenih pridjevom *san(c)tu(s)* (usp. *sanctus Vitus*). Oko nje se naknadno istoimeno razvilo naselje. Ono je u dobroj mjeri bilo iseljeno nakon potresa 1666., a u potpunosti nakon kuge 1732. kad su se preostali njegovi stanovnici iselili u Janjinu i Sreser. Godine 1889. naselje je oživljeno nakon što se u njega doselio Stijepo Bjelovučić (Bjelovučić 1922b: 19, 20).

Ktetik: sútvidski, sútvidskī

Zàbreže (G Zàbreža, L u Zàbrežu)

Zabreže je zaselak smješten zapadno od Janjine podno uzvisine Brig. Prvi su stanovnici toga naselja Ivanovići, čije se rodoslovlje može pratiti od 1644. (Vekarić 1995: 278) Ime je naselja uvjetovano njegovim položajem.

Etnici: Zàbrežanin; Zàbreška

Ktetik: zàbreški, zàbreškī

¹⁶ Petar Skok (Novak i Skok 1952: 286) od romanskoga *serricula* (dem. od *serra* 'gorska kosa') izvodi povijesni toponim *Serrecla*, za koji drži da bi se mogao odnositi na Marjan. Naime, Marjan se u povijesnim vrelima nazivao *Serracla* i *Serranda*.

¹⁷ Uz toponim stoji komentar *ima hrt*. Na upućivanju na moguću vezu između dugootočkih toponima *Ser* i *Pod Ser* i ojkonima Sreser te etimologiju zahvaljujemo kolegici Nikoli Vuletiću.

3. NEKE ZNAČAJKE MJESNIH GOVORA

Janjinski se govor (naziv se u širem smislu ne odnosi samo na govor Janjine, nego i naselja Drače, Popova Luka i Sreser), kao govor na povijesnome razmeđu štokavskoga i čakavskoga narječja, a danas štokavskih i čakavsko-štokavskih govora, često spominje u hrvatskoj dijalektološkoj literaturi. Njegove se značajke, među ostalim, stavljaju u širi kontekst u monografijama posvećenim štokavskom narječju općenito (usp. Lisac 2003), pojedinim skupinama istočnohercegovačkih govora (usp. Halilović 1996) te pelješkim govorima (Tomelić Ćurlin 2019). Romanizmi su u govorima na središnjemu dijelu poluotoka Pelješca, pa tako i u janjinskome, obrađeni u magistarskome radu Nele Matković (1995), a jedini je sveobuhvatan rad koji se bavi janjinskim govorom “Jezične značajke mjesnoga govora Janjine” 2009. objavila Marijana Tomelić Ćurlin.

Govor Osobjave (sobjavski govor) u literaturi nije obrađen. Zemljopisno bi se mogao svrstati u pelješki tip govora u međurječju Neretve i Rijeke dubrovačke, u koji Halilović (Halilović 1996: 42) svrstava janjinski i kunovski govor¹⁸. Po ikavskome odrazu *jata* sobjavski je govor blizak kunovskome (janjinski je govor jekavsko-ikavski¹⁹). Od Halilovićeva pelješkoga tipa sobjavski govor odstupa u nekim tipičnim značajkama. Tako u Osobjavi dočetni dugi *a* nije zatvoren, razlikuju se slivenici *č* i *č*²⁰ (kao i u većini ostalih peljeških govora slivenik *š* nije dijelom glasovnoga sustava). Dok je u janjinskome i kunovskome govoru (te općenito na dubrovačkome području) ušćuvana pomičnost naglasaka u prezimenima (npr. *Mratóvić* i *Medóvić*), na sobjavskome je području naglasak u prezimenima istoga tipa na prvome slogu (npr. *Véković*²¹). Uzrok su posebnosti sobjavskoga govora povijesne okolnosti. Naime, u Osobjavu se od konca XIV. do sredine XV. stoljeća doselila kompaktna doseljenička skupina sa štokavskoga područja (uglavnom iz Neretvanske krajine i jugoistočne Hercegovine) u gotovo nenaseljen prostor. Za razliku od kunovskoga govora, sobjavski govor nije naknadno poštokavljen, on pripada novoštokavskom ikavskom dijalektu barem od XV. stoljeća kad su se prebjezi pred Osmanlijama u Osobjavi trajno nastanili. Na neretvansko podrijetlo Sobjavaca upućuju i neki leksički prežitci kao što su

¹⁸ Marijana Tomelić Ćurlin (2019: 208) janjinski govor svrstava među štokavske, a kunovski među (čakavsko)-štokavske.

¹⁹ Odraz *jata* u mjesnim govorima zorno pokazuje uzrečica: *Ū Brijēsti sjēkira sijēče, ū Sreseru sikira sijēče, a u Sobjavi sikira síče.*

²⁰ U radu smo se odlučili toponime bilježiti s *č* i *ć* radi lakšega prepoznavanja toponimskoga lika.

²¹ U Janjini i Kuni očekivali bismo lik **Vekóvić*.

kăpina ‘kupina’ i *lúkoč*²² ‘drveno rebro na plovilu’.

Kad je riječ o janjinskome govoru, u ovome ćemo se odjeljku nastojati usredotočiti na neke jezične značajke koje se razaznaju iz mjesne toponimije, poglavito u pogledu naglasnoga sustava, koji je danas temeljno peteročlan (naglasni inventar sadržava sva četiri novoštokavska naglasna i zanaglasna dužinu²³; akut je aloton, nije stabilan dio naglasnoga sustava). Vrlo se često čuva staro mjesto naglasna (*Gojâk, Janjik, Jelînje, Kamênje, Komîn, Kantîr, Klobûk, Lokânj, Pòpovê Lukê, Požâr i Vrnjâk*). Akut smo kao aloton zabilježili samo u toponimu *Spiridûn*²⁴. Zanaglasne se dužine razmjerno često gube. Najčešće se gube na ultimi²⁵ (npr. *Dêbela pònta, Dêbeli dôlac, Dûboko, Gôrnje sêlo, Mâlo Drăce, Pod Grâdinon, Zà crkvon* te G. jd. *Jânjine*), poglavito u Janjini i Draču. U Popovoj Luci i Sreseru zanaglasne su dužine znatno bolje ušćuvane. Bolja se ušćuvanost zanaglasnih dužina u Popovoj Luci može tumačiti doticajem s govorima pelješke Crne Gore (ponajprije Dubrave i Źuljane) te općenitom pojavom da se zanaglasne dužine u južnim priobalnim krajevima dosljednije čuvaju u brdskim predjelima²⁶. U Sreseru se čuvanje zanaglasnih dužina djelomično može objasniti utjecajem znatnoga broja doseljenika i vikendaša iz novoštokavskih područja. Kraćenje zanaglasne dužine razlikuje se od ispitanika do ispitanika te toponimski likovi koje smo zabilježili sigurno nisu jedini koji se ostvaruju. Pribilježili smo k tome primjere duljenja pred sonantom (*Gospîn škôj*²⁷, *Pòpov brîg*) te vrlo česte primjere kanovačkoga duljenja (*Na vódi, Pótok, Ravnína, Sêlo, Sokolána, Sútvid, U kótlu*) i prebacivanja naglasna (*Ĭspo(d)*²⁸ *dûba, Kòd Svêtog Stjêpana, Međù dračama, Nà pločama, Nà pòrtu, Okò škôlê, Pòd jasenon, Pòd mûndelôn, Pòd Svêtîn Ĭvanon, Ŭ jami*,

²² U Neretvanskoj krajini i Hercegovini zabilježen je isključivo lik *lúkoč*.

²³ Prednaglasna dužina nije dijelom naglasnoga inventara.

²⁴ Tijekom istaživanja zabilježili smo ga i u prezentu glagola tipa *vežije*.

²⁵ Kraćenje je zanaglasnih dužina na otvorenoj ultimi te iza dugih slogova kao jednu od značajka pelješkoga tipa govora u međurječju Neretve i Rijeke dubrovačke zabilježio Senahid Halilović (1996: 152, 153).

²⁶ Takvo je stanje, primjerice, u Boki kotorskoj, gdje se zanaglasna (ali i prednaglasna dužina) dosljednije čuva u zaseocima na Vrmcu nego u priobalnim mjestima, ali i hrvatskim govorima u Baru i okolici, gdje se zanaglasna dužina najčešće krati u samome gradu, sporadično se krati u Spiču, a najdosljednije čuva u Zupcima. Slično je i u Neretvanskoj krajini gdje se zanaglasna dužina sporadično krati samo u Opuzenu, a u ostalima se govorima (neovisno o tome jesu li ikavski ili (i)jekavski), uključujući slivanjske (među kojima ima i obalnih, ali je stanovništvo i uzmorskih zaselaka podrijetlom iz zaselaka u unutrašnjosti slivanjskoga poluotoka), dosljedno čuva. Pritom na obrađenome području izgovor zanaglasne dužine ne ovisi nužno o starosti ispitanika jer se zanaglasna dužina u naglasni sustav vraća posredništvom štokavskih (ikavskih i (i)jekavskih) govora (kojima govore stanovnici janjinskoga okružja i doseljenici), prestižnoga dubrovačkog govora i hrvatskoga standardnog jezika.

²⁷ Kod pridjeva se *Gospîn* dulji i dulji pred sonantom, a kod imenice *škôj* nema predsonantskoga duljenja.

²⁸ Dočetni suglasnik vrlo često otpada, a kad ne otpada, izgovara se bezvučno, kao i hrvatskome standardnom jeziku.

Višè smokvè, Zà stranjen). Depalatalizacija $l > j$ provodi se beziznimno (*Jût, Krájev pût, Mihâjevica, Nà poju, Pojice, Pozdêj, Šijevišta, Vrtájak*) kao i zamjena dočetnoga nastavačnog $m > n$ ²⁹ (*Pod pûten, Pòd Tomelićevîn, Zà boron, Zà klačnicôn, Zà pločôn*), a primjera je pojave depalatalizacije $n > n$ znatno manje (*Nîva*). Zabilježili smo i primjere ukidanja rezultata palatalizacije (*Na jùtiki, U kùkima, L. jd. u Pòpovôn Lúki*). Izvan ikavske Osobjave zabilježeni su ikavski odrazi *jata* u toponimima kao što su *Bililo, Brîg, Prîvor, Srîdnjî dôlac i Vrîs*, jekavski u toponimu *Rjèpîšta* te ekavsko-ikavski u toponimu *Srèdnjî brîg*. Nerijetko su kao temeljni toponimski likovi potvrđeni akuzativni likovi, poglavito kad je riječ o ojkonomima (npr. *Dùlice, Gřlice*³⁰). Rijetko su potvrđeni šćakavizmi u toponimiji (*Kùcišće, Strâžišće*). Moguće je da su pod utjecajem susjednih čakavskih govora (a u Osobjavi i čakavskoga supstrata) u toponimiji uščuvani odraz prijedloga *prama* u sreserskome hodonimu *Pramàkuće* te kršćanskoga imena *Mratin* (usp. *Martin*) u sobjavskome toponimu *Glàvica Svêtôga Mràtina*. Naglasak *mòre* (uščuvan u toponimu *Mâlô mòre*) svojstven je širemu dubrovačkom području (uključujući uz Elafite i Mljet otoke Lastovo i Korčulu) i (i) jekavskim neretvanskim govorima.³¹

U mjesnoj smo toponimiji zabilježili i određene razlike u naglasku toponimskih likova, npr. *Magazîn* i *Plàvica* toponimi su u Janjini, a *Màgazin* i *Plàvica* u Osobjavi, *Òbòd* i *Zèlenike* toponimi su u Osobjavi, a *Òbod* i *Zelénike* u Sreseru. Toponimski se likovi mogu razlikovati i u odrazu *jata*. U Popovoj je Luci tako zabilježen toponim *Òsredak*, a u Osobjavi i Sreseru *Òsridak*. Katkad se toponimski likovi mogu razlikovati i odrazu *jata* i u naglasku. Tako smo u Janjini zabilježili toponim *Prèkuće*, u Osobjavi *Prikuće*, a u Sreseru *Prikuće*.

²⁹ Budući da su depalatalizacija $l > j$ i zamjena dočetnoga nastavačnog $m > n$ zajednički svim mjesnim govorima, toponimske smo likove bilježili u skladu sa stanjem u njima.

³⁰ Akuzativni su likovi mjesnih toponima u Boki kotorskoj česti, i na tivatskome (usp. povijesni ojkonom *Pasiglave*, ojkonime *Bogdašice, Donje Iliće i Tomanoviće* te hidronim *Počule*; usp. Vidović 2020: 80) i na kotorskome području (usp. *Janjiće, Oparene, Pavličeviće, Radoviće, Veroniće i Žbutegiće*; usp. Vidović 2019: 114). Slična je pojava vrlo često potvrđena na širemu području istočno od Neretve (*Galoviće, Goračiće*; usp. Vidović 2014: 179) te u pelješkoj Crnoj Gori (npr. *Bubreškoviće, Duraloviće*).

³¹ Domagoj Vidović zabilježio je naglasak *mòre* i u Bristu u Makarskome primorju.

4. MOTIVACIJSKA RAZREDBA TOPONIMA³²

U ovome se odlomku toponimi dijele po motivaciji. Uz toponim donosimo osnovni podatak, a u bilješkama pod osnovnim tekstom dodatna objašnjenja. Uz toponime navodimo i kraticu katastarske općine u kojoj su zabilježeni:

J = Janjina

O = Osobjava

PL = Popova Luka

S = Sreser.

4.1. TOPONIMI MOTIVIRANI GEOMORFOLOŠKIM ODLIKAMA ZEMLJOPISNOGA OBJEKTA

4.1.1. ZEMLJOPISNI NAZIVI U TOPONIMIJI (TOPONIMIJSKI APELATIVI I IZVEDENICE)

4.1.1.1. Odrazi toponimijskih naziva: *Bàra / Nà bari* (J, PL), *Bîlo* (< *bilo* ‘hrbat’; J), *Blàce* (< *blace* ‘manje jezero’; S), *Brîg* (J, O, PL, S), *Dô* (usp. *dol* ‘udubina u kršu’; S), *Dòlina* (< *dolina* ‘veća udubina u kršu’; J, PL), *Glàvica* (J, O, PL, S), *Glàvice* (S), *Jàma* (PL), *Jàmina* (S), *Jàruga* (O), *Jâz*³³ (S), *Kòrita* (S), *Krâj* (< *kraj* ‘obala, kopno’; S), *Lokânj* (< *lokanj*³⁴ ‘mala lokva’; J), *Lokánji* (O), *Lúka/Vàla* (O), *Mâlō mōre*³⁵ (< *malo more* ‘zatvoreno more’; S), *Među kúke* (O), *Nà brdu* (J), *Ná dnu* (PL), *Nà jami*

³² Toponimijska je građa u ovome radu obrađena prema motivacijskoj razredbi toponima koja je osmišljena za potrebe znanstvenoga projekta *Onomastička i etimologijska istraživanja hrvatskoga jezika* koji je 2008. – 2014. vodila Dunja Brozović Rončević. Navedena se podjela razlikuje od prve suvremene i veoma primijenjene motivacijske razredbe toponima Petra Šimunovića (usp. Šimunović 2004) ponajprije u tome što se odnosi na svaki segment toponimije, odnosno ne razdvaja toponimiju morfolgije krša od hidronimije ili obalne toponimije. Kad je riječ o višerječnim imenima, ona se zapisuju u skladu s hrvatskom pravopisnom tradicijom. Velikim se početnim slovom pišu tako nepočetni članovi toponimijske sveze ako sadržavaju antroponim (npr. *Pod Šarića*), pridjev antroponimnoga postanja (npr. *Na Kristovu*), hagonim (npr. *Glavica Svetoga Martina*) ili drugi toponim (npr. *Gornja Markovica*, *Valica iza Zapoja*). Ako za isti referent postoje dva lika od čega jedan jednorječni, a jedan dvorječni koji sadržava apelativ, apelativ se u dvorječnome liku piše malim početnim slovom (npr. *Jama* i *U jami*). Navedena slovopisna načela u svojim radovima primjenjuju pripadnici splitske i zagrebačke onomastičke škole. U radovima zadarske onomastičke škole svi se dijelovi višerječnih imena pišu velikim početnim slovom.

³³ Jaz je jedna od sreserskih uvala.

³⁴ Na Pelješcu i Korčuli (u Blatu su zabilježeni likovi *lokan* i *lokanj*; Milat Panža 2015: 230) te sjevernodalmatinskim otocima (Brozović Rončević 1999: 38) *lokanj* je mala lokva, a u Popovu velika (Krište 2007: 330). U Osobjavi se za *lokanj* kaže da je lokva *do stôlitar vodê*.

³⁵ Janjinski toponim *Malo more* obuhvaća dio Neretvanskoga zaljeva između Sutvida i Sresera s pelješke i neretvanske strane, a stonski se toponim *Malo more* odnosi na Malostonski zaljev (Gudelj 2011: 116).

(J), *Nã poju* (PL), *Na pònoru*³⁶ (S), *Na pòtoku / Pótok* (J, PL, S), *Na stráni* (O), *Na vódi* (O, PL), *Pěča* (< *peča* ‘komad obradive zemlje’; O, PL), *Pêc* (< *peč* ‘pećina’; J), *Pod òplatkon* (usp. *Pod platon*; O), *Pòd platon* (usp. *plat* ‘strana’; ERHSJ II: 678; O), *Pod tòrčilo* (usp. *točilo* ‘mjesto ljevka oblika nastalo spiranjem vode na strmim padinama’; PL), *Pojíce* (usp. *poljice* ‘malo polje’; J), *Prívor* (usp. *prijevor* ‘usjedlina između dvaju brda’; J), *Prístranak* (< *pristranak* ‘blagi obronak’; O), *Rât* (< *rat* ‘rt’; S), *Ravnína* (< *ravnina* ‘zaravan’; J, PL), *Rudína* (< *rudina* ‘zaravan’; O), *Spìle* (O, S), *Strána* (J), *Strâne* (J, PL), *U dólú* (PL), *U kúkima* (O), *U lokánju* (usp. *Lokanj*; O), *Û spilama* (O), *Vr̃h* (J), *Vr̃si* (usp. *Vrh*; PL), *Zàlokva* (S), *Zàvlaka* (< *zavlaka* ‘dolina, udolina’; RSKNJ 5: 578; S).

U ovoj su skupini toponima najzastupljeniji oni koji sadržavaju apelative koji se odnose na geomorfologiju krša (*dol*, *dolina*, *jama*, *peč* i *spila* ‘pećina’, *polje*, *poljice*, *ponor*, *ravnina* i *rudina* te *zavlaka* ‘(u)dolina’) i oronimske nazive (*bilo*, *brdo*, *brig* ‘brijeg’, *glavica*, *kuk*, *plat* i *strana*, *pristranak* te *vrh*). Razmjerno su često potvrđeni i odrazi hidronimskih naziva, i to nazivi blatišta (*bara*, *blace* ‘malo blato’), zbirališta vode (*lokva* i *lokanj* ‘mala lokva’) i povremenih vodotoka (*korito*, *potok* i *točilo*). U primorskome su dijelu uščuvani sinonimni obalni nazivi *luka* i *vala* te obalni nazivi *kraj*, *malo more* i *rat*. Na obrađenome su području razmjerno usporedno potvrđeni jednorječni toponimski likovi i dvorječni tvoreni od prijedloga i toponimijskoga naziva (*Do / U dolu*, *Potok / Na potoku*), što je osobito često u mikrotoponimiji (Šimunović 2005: 170).

4.1.1.2. Toponimijske metafore: *Băčva* (O), *Bôta* (< *bota*³⁷ ‘svod’; J), *Čèlina* (O), *Gřliće/Gřlići* (< *grlić* ‘uski dio boce’; J), *Jârmi rât* (< *jaram*; PL), *Kantîr* (< *kantir* ‘podval, drvena greda koja služi kao ležište bačve’; Milat Panža 2015: 190; PL), *Kêntrovac* (< *kentra*³⁸ ‘čep na poklopcu’; O), *Klîn* (S), *Klobûk* (O), *Kraj žônta* (usp. *đonta* ‘privaga, priložak mesa’; Bego-Urban 2010: 108; O, S), *Krilo* (S), *Krûšâci* (<

³⁶ Mjesno je potvrđen i lik *pònor*.

³⁷ Temeljno je značenje apelativa *bôta* ‘svod’ na Pelješcu potvrđeno u JE (I: 61), a Tomelić Ćurlin i Mihaljević (2007: 385) bilježe da u Kuni i Potomju *bota* označuje armiranobetonsku ploču i terasu, čemu na Korčuli odgovara apelativ *bulta* (Milat Panža 2015: 89). U Janjini je, prema navodima naših ispitanika, *bôta* “taraca koja ima vezu s gustrinom”. Na predjelu se *Bota* u Janjini nalaze mnogi zdenci te više starih grobišta (usp. Šimunovićevo tumačenje za toponim *Botak* u Pučišćima; Šimunović 2004: 179). I predjeli se *Pod butinon* i u *U butini* nalaze na predjelima u kojima ima vode, slično kao na Murteru (usp. Skračić 1998: 229–231), a Nikola Vuletić (2010: 337) iznosi mogućnost da je *Vôlta ‘luk’ u našim stranama preuzelo sadržaj ‘voda’. U tome je svjetlu bitno napomenuti kako se vrgorsko vodocrpilište naziva *Bûtina*.

³⁸ Petar Skok (ERHSJ I: 256) drži da je apelativ *kentra* dalmatoromanskoga postanja i bilježi ga na dubrovačkome području.

*krušac*³⁹ ‘sol u zrnu’; O), *Lèbrine* (< *lebro* ‘rebro’; O), *Lúkoč* (< *lukoč*⁴⁰ ‘drveno rebro na koritu lađe’; O), *Motòružnice* (usp. *motoruga*⁴¹ ‘batina; motovilo, palica u mlinsko-me kolu’ < lat. *matāris*; J), *Na bātu* (< *bat* ‘veliki mlat’; O), *Na gāliji* (< *galija*⁴²; O), *Öböd* (< *obod* ‘vanjski dio šešira’; O), *Öbod* (usp. *Öböd*; S), *Päsovi* (< *pas* ‘pojas’; S), *Pírša* (< *pirsa* ‘vrpca na tkanini’; Parčić 1995: 641; S), *Pòd bütinōn*⁴³ (usp. *Bota*; O), *Pod òglavak* (usp. *oglav* ‘dio konjske opreme’; O), *Ròta* (< *rota* ‘kotač, kolo’; O), *Škvâdra* (< *škvadra* ‘naprava za izravnavanje’; PL), *Û bütini* (usp. *Bota*; O), *U kótlu* (< *kotao*; O), *U nógnju* (usp. *noga*; O), *U noglji* (usp. *noga*; O), *U pásu* (usp. *Pasovi*; O), *U vràtnice* (< *vratnica* ‘okvir u koji su postavljena vrata’; O), *Za kòtima* (< *kotao*; S).

U mjesnoj su se toponimiji odrazili uporabni predmeti i njihovi dijelovi (*bačva*, *grlič* ‘uski dio boce’, *kantir* ‘podval’, *kentra* ‘čep na poklopcu’, *klin*, *kotao*, *motoruga* ‘motovilo’, *rota* ‘kotač’ i *škvadra* ‘naprava za izravnavanje’), odjevni predmeti (*pas* i *klobuk*) i dijelovi odjeće (*obod*), građevinski nazivi (*bota* ‘svod’ i *vratnice*), nazivi oruđa (*bat* i *jaram*), plovila (*galija*) i dijelova plovila (*lukoč* ‘drveno rebro na koritu lađe’), prehrambenih proizvoda (*krušac* ‘sol u zrnu’ i *žonta*) te dijelova ljudskoga (*čelo*, *lebro* ‘rebro’ i *noga*⁴⁴) i životinjskoga tijela (*krilo*).

4.1.2. TOPONIMI S OBZIROM NA RAZMJEŠTAJ, OBLIK I IZGLED TLA ILI VODE

4.1.2.1. Toponimi s obzirom na smještaj zemljopisnoga objekta te površinska svojstva tla ili vode: *Dèbela pònta* (< *debeo* ‘širok’ + *ponta* ‘rt’; S), *Dèbeli dólac* (J), *Díkva* (usp. *dikv* ‘divlji’; Šimunović 1991: 266; PL), *Dùbokī dólac* (O, S), *Dùboko* (J), *Dùgā nĵiva* (O, S), *Dùgī bōkūn* (O), *Dùgī kōmād* (O), *Dūža* (S), *Grđni dō* (< *grđ*⁴⁵ ‘golem’; PL), *Křc* (J, S), *Křivē nĵive* (J), *Krùpnī dólac* (S), *Na dubīni* (O), *Na pĵvōn* (O), *Nà uglīma* (S), *Núglo* (O), *Òsredak* (PL), *Òsridak* (O, S), *Plitvina* (< *plitvina* ‘plitka ze-

³⁹ U Lici toponimi koji sadržavaju apelativ *kruh* i njegove izvedenice označuju komad obradive zemlje (usp. ERHSJ II: 193).

⁴⁰ Toponimijski odrazi apelativa *lukoč* (u Neretvanskoj krajini *lukoč*) zabilježeni su u Čerinu u Brotnju i Babinu Dolu u hercegovačkome dijelu Zabačlja.

⁴¹ O etimologiji vidjeti opširnije u ERHSJ II: 391.

⁴² Galije su u susjednoj Žuljani mali opjovci, tj. manje stijene koje strše iz mora. Uz toponime se koji sadržavaju apelativ *galija* često predu priče o izgubljenom blagu (usp. Pederin 1976: 289–290).

⁴³ Toponime smo tvorene od prijedloga i toponimskoga lika svrstavali u skupine toponima s obzirom na drugi član toponimijske sveze kad u mjesnoj toponimiji nije zabilježen toponimski lik, a u skupinu odnosnih toponima kad je toponimski lik potvrđen.

⁴⁴ Noga u nedalekome Zabačlju može značiti polje.

⁴⁵ Kako je riječ o predjelu velike površine te uzmemo li u obzir da se toponim Grđa kod Bijeloga Vira u Zabačlju odnosi na prostranu dragu koja povezuje neretvansko blato i padine Male Žabe (Vidović 2014: 277), čini nam se najvjerojatnijim izvođenje od pridjeva *grđ* u značenju velik, kako je zabilježeno u *Istarskome razvodu* (Šimunović 1976: 23).

mlja'; O), *Plitvine* (usp. *Plitvina*; S), *Pòbrdina* (< **Podbrdina*; S), *Prāvī dôci* (O), *Srědnjāk*⁴⁶ (S), *Zà ugle* (S), *Zàbrđe* (O).

Na smještaj zemljopisnoga objekta upućuju toponimi *Na prvon*, *Na uglima*, *Nuglo*, *Osredak*, *Osridak*, *Pobrdina*, *Srednjak* i *Zabrđe*, a površinska su svojstva tla iskazana u toponimima koji sadržavaju pridjev *debel* 'širok', *dubok*, *dug*, *grdan* 'velik', *kriv* i *krupan*.

4.1.2.2. Toponimi koji se odnose na sastav i osobitosti tla ili vode: *Blätina* (J), *Brežine* (J), *Črvenā njīva*⁴⁷ (S), *Črvenē njīve* (O), *Crvenice* (PL), *Čěrīn* (< *čerīn* 'predio sa zemljom crvenicom'; O), *Čīstalo* (< *čīst* 'gol, bez biljnoga pokrova'; J), *Gojāk*⁴⁸ (< **Goljak*; S), *Gòlān* (S), *Grīža* (< *grīža* 'litica'; S), *Grīže* (O), *Gròhotina* (< *grohot* 'kamenito tlo'; J), *Grūda* (< *gruda* 'okruglast kamen'; S), *Jávič*⁴⁹ (usp. *javiti* 'cijediti, kapati'; O), *Jūt* (< **Ljut* < *ljut* 'kamen živac'; O), *Kàlužīn dólac* (O), *Kamēnje* (O), *Kōnštār(i)* (< *konštar*⁵⁰ 'obronak, hrid'; usp. lat. *costa* 'rebro, obala, obronak'; O), *Krvávac* (J), *Nà bīlōn kāmēnu* (S), *Nà kamēnu* (O), *Pàrenica* (usp. *para*; J), *Pīštalo* (J), *Plīsavac* (< *plis* 'grumen zemlje'; ERHSJ II: 684; S), *Plōče* (< **Pločje* < *ploča*; J), *Pòtōče* (< **Potočje*; PL), *Pòtōčīne* (S), *Prātнице* (< *pratnice* 'velike stijene uz putove' < *pratiti*; O), *Pržīna* (J), *Rěsnō kòrito* (< *resan* 'blatnjav' + *korito*; S), *Rjěpīšta* (< *repište* < **rěpa* 'hrpa kamenja'⁵¹; PL), *Ropòtinje* (S), *Ròvīšta / Na ròvīštima* (< *rovište* 'izrovani predjel': O), *Ròvīštīne* (O), *Stīnjīva* (O), *Škrāpe* (< *škrapa*⁵² 'pukotina u vapnenačkim stijenama'; O, S), *U goléti/goléci* (O), *U jūti* (< **U ljuti*; O), *Vòdice* (PL), *Vránjak* (S), *Zlòrod* (S).

Na predjele u kojima prevladava crvenica upućuju toponimi *Crvena njiva*, *Crvene njive*, *Crvenice*, *Čerin* i *Krvavac*⁵³, na stjenovite predjele *Griža*, *Grohotina*, *Gruda*,

⁴⁶ Srednjak je otočić smješten između Gospina škoja i Gojaka.

⁴⁷ Izgovara se i *Crijěvā njīva*.

⁴⁸ Gojak je najudaljeniji od obale u nizu otočića pred Sreserom.

⁴⁹ Vrelo se Javič nalazi i u Gradcu kod Neuma (Vidović 2014: 214).

⁵⁰ Latinski je pridjev *costalis* u vulgarnome latinitetu zabilježen i kao *constalis* od čega je mogao nastati hrvatski lik *Konštar*. Postoji i zaselak Konštar nedaleko od Stona na Pelješcu te brdo Konštar u Kiševu kod Neuma. Pri rasvjetljavanju etimologije tih toponima presudna je bila pomoć kolege Martina Muheka, vrsnoga filologa, na čemu mu ovom prigodom zahvaljujemo.

⁵¹ Petar Skok drži da je riječ ilirskoga postanja (ERHSJ III: 145).

⁵² Apelativ se *škrapa* na Pelješcu i na neretvanskome području ne odnosi nužno na predjele uz morsku obalu. U Momićima u Neretvanskoj krajini *Škrāpa* je povremeno vrelo iz kojega slijevne vode izbijaju između pukotina u stijeni. Na podatku zahvaljujemo Juliju Dominikoviću, a na opasci da pravilno zabilježimo naglasak Nikici Medaku Medi.

⁵³ Bjelovučić (1922a: 181) nabraja tri vrste humusa na pelješcu: *crnicu*, *mujaru* i *krvavac*. Ojkonim je *Krvavac*, pak, u Neretvanskoj krajini najvjerojatnije povezan s mjesnim predajama o povijesnim bitkama (Vidović 2013: 18), a u Popovu se uz srodne toponime (npr. *Krvavica* i *Krvave doline*) povezuju predaje o "krvavim svatovima" (usp. *krvavac* 'krvni osvetnik'; Vidović 2010: 318).

Kamenje, Konštar, Na bilon kamenu, Ploče, Pratnice, Stinjiva i Škrape, na pjeskovita tla *Pržina*, a brdovita *Brežine*. Na predjele kroz koje povremeno prolazi voda ukazuju toponimi *Potoče, Potočina* i *Resno korito*, na područja s jakim isparavanjem *Parenica*, a na zvuk koji proizvodi voda *Pištalo* i *Ropotinje*. Blatištima su motivirani toponimi *Blatine, Kalužin dolac* i *Vodice*. Na predjele na kojima nema raslinja ukazuju toponimi *Čistalo, Gojak, Golan* i *U goleti/goleći*, a na predjele s neobradivom zemljom *Zlorod*.

4.1.3. Odnosni toponimi: *Bárčine* (J), *Brižine* (J), *Dóčić* (O), *Dônjā dōlina* (PL), *Dônjā košarica* (O), *Dônje Bòrčine* (J), *Dônje lèdine* (J), *Dônjē sèlo* (O) *Drūgā glāvica* (O), *Dùbravica* (O), *Glāvica kòd lokvè* (O), *Glāvičine* (S), *Gòmilice* (J), *Gòrnjā dōlina* (PL), *Gòrnjā livīra* (O), *Gòrnjā Mārkovica* (PL), *Gòrnje Bòrčine* (J), *Gòrnje čèlo* (J), *Gòrnjē pòje* (J, S), *Gòrnje sèlo* (J), *Gòrnjē strāne* (PL), *Gòrnjē Zèlenike* (O), *Gòrnjī dō* (PL), *Gòrnjī lāz* (PL), *Gòrnjī rāt* (PL), *Gòrnjī škōj*⁵⁴ (S), *Gòrnjī vřtō* (O), *Gòrnjī Záperak* (S), *Grīža više dōlācā* (O), *Grūdica* (J), *Hrāstovac dōnjī* (O), *Hrāstovac gòrnjī* (O), *Jučice* (< **Ljučice* ‘male ljuti’; O), *Kala kùka* (S), *Lazínak* (O), *Lòkvina* (J), *Lòkvine* (J), *Lùčica* (O, S), *Mālā dñionica* (O), *Mālā glāvica* (PL), *Mālā křčevina* (O), *Māla Motòružnica* (J), *Mālā strāna* (PL), *Māli Prínos* (J), *Mālo Drāče* (J), *Među međama* (O), *Među tórcima* (O), *Na dōlini* (O), *Na gòmili* (O), *Nà peči* (O), *Nà pločama* (S), *Nà Ploči* (O), *Na škóju* (O), *Nà Špādičima* (O), *Nà Ulici* (O), *Na Vājalu* (O), *Na vřhu* (J), *Nad glāvicōn* (O), *Nad košarama* (O), *Nādulica* (O), *Nādvrtline* (O), *Niz kòrita* (O), *Pèča pòd Pločōn* (O), *Pèča zà Pečōn* (S), *Pod Glāvicōn* (O), *Pod gòmilōn* (O), *Pòd Grudu* (J), *Pòd grebene* (O), *Pod klāčinōn* (O), *Pod kòritima* (O), *Pod kùkōn* (O), *Pod međinama* (O), *Pod Òsritkon* (O), *Pòd Ošjōn glāvicōn* (O), *Pod Petrālon* (O), *Pòd Pločōn* (O), *Pod Rudinōn* (O), *Pòd Svētīn Īvanon* (O), *Pòd Svētīn Mrātinon* (O), *Pòd Škrapama* (O), *Pòd ulicu* (J), *Pod Ūlištima* (O), *Pod Vèlikī dō* (O), *Pod zèlenike* (O), *Pòda stīnu* (O), *Pòdgāj* (J), *Pòdgrād* (PL), *Podgrādina* / *Pod Grādinon*⁵⁵ (J), *Pòdlokva* (PL), *Pòdno vřtlinē* (O) *Podōlīnje* (S), *Pòdračevac* (O), *Pòdrōce* (O), *Pòdulica* / *Pòdulicōn* (O, PL), *Pòklačine* (< **Potklačine*; PL), *Pòstrāne* (< **Podstrane*; PL), *Pòtpole* / *Pod pòlama* (O), *Pòtklačina* (S), *Pòtkrc* (PL), *Pòtploče* (S), *Pri Rātu* (J), *Pri(d) glāvicōn* (O), *Pri(d) grādac* (O), *Pri(d) Grižōn* (O), *Priglāvje* (O), *Přvā glāvica* (O), *Srèdnjē sèlo* (PL), *Srèdnjī brīg* (PL), *Srèdnjī dōlac* (O), *Strānica* (J), *Supra kòritima* (O), *Škrāpina* (S), *U dōcu* (O), *U Glāvici* (O), *Ū Jaminama* (O), *U Òsritku* (O), *U Rudīni* (O), *Ū škrapama* (O), *Ū ulici* (O), *Ūličica* (O), *Uz Mīrine*

⁵⁴ Gornji škroj je jedno od imena Gospina škoja (zapisano je i ime *Prišinac* koje nismo ovjerili na terenu). Najbliži je obali od otočića pred Sreserom.

⁵⁵ Neovisno o tome upotrebljava li lik *Podgradina* ili *Pod Gradinon*, svaki će Janjinar reći da ima njivu *Pod Gradinom*.

(J), *Vàlica iza Zápoja* (S), *Vělā pěča* (S), *Vělikā đionica* (O), *Vělīka Motòružnica* (J), *Vělīkā njīva* (S) *Vělīkā strána* (PL), *Věl(ik)ī dô* (J, PL), *Vělīki Prīnos* (J), *Vělīki vřh* (J), *Više Gržē* (S), *Više gùstrīne* (O), *Više kòrītā* (O), *Više Vėkovīcā* (O), *Zà Bačvōn* (O), *Zà Blitvōn* (S), *Za kùkon* (S), *Zà Pločōn* (O), *Za pótok* (S), *Za Rùdinōn* (O), *Za Strāžīcu* (J), *Za Vřhon* (J), *Zàbreže* (J), *Záglavīca* (J), *Zaglávīce* (PL), *Zaglávīčje* (O), *Zagòmīlje* (O), *Zàgrudīne* (J), *Zàgrudīšte* (J), *Zàgruđe* (PL), *Zàgumānje* (PL), *Zakòšārje* (S), *Zalokánje* (J), *Zàlokvić* (S), *Zàloze* (S), *Zànožje* (S), *Zàploče* (J), *Zápoje* (S), *Zaprīvor* (J), *Zàrašće* (PL), *Zaruskovići* (J), *Zàstranje / Zà stranjen* (O, S), *Zàstarāče* (O), *Zasùćurac* (PL), *Zàulišta* (J), *Žontīn* (S).

Dvorječni se odnosni toponimi najčešće tvore od prijedloga i imenice (*Pod Osritkon*, *U Glavici*, *Za potok*) te od pridjeva i imenice (*Prva glavica*, *Srednji brig*, *Vela peča*, *Velika peča*, *Velika njiva*), a odnos se među samim toponimima najčešće iskazuje antonimnim parovima pridjeva, pri čemu antonimni par *mali – veli/veliki* opisuje kvalitativne odnose, a *gornji – donji* prostorne (usp. Francić i Mihaljević 1997–1998: 88). U Janjini je kao i na Braču, Popovu i Zažablju te u Žuljani u tvorbi toponima najčešći prijedlog *pod* koji označuje mjesto pod proplankom pogodno za obradu (usp. Šimunović 2004: 203; Vidović 2014: 235).

4.1.4. Toponimi motivirani nazivima biljaka i biljnih zajednica te biljnih prerađevina: *Bòšak* (< *bošak* ‘gusta šuma’; PL), *Břštanovice* (< *brštan* ‘bršljan, Hedera helix’; O), *Bùkovina* (< *bukovina*⁵⁶ ‘bukovo drvo’ < bukva ‘Fagus sylvatica’; J), *Dìbjaka* (usp. *divljaka* ‘divlja loza’; PL), *Drāče* (< *drač* ‘Paliurus spina-christi’; J), *Drāčevac* (usp. *Drače*; O), *Dubóvac* (< *dub* ‘hrast, Quercus’; J), *Dùbrava* (< *dubrava* ‘listopadna šuma’; O), *Gāj* (< *gaj* ‘uzgojena šuma’; J), *Gljùstica* (usp. *bljušt* ‘Dioscorea communis’; PL), *Gòmolišnī dô* (usp. *gomolj*; O), *Hrāstovac* (< *hrast* ‘Quercus’; O), *Hrāstovo břdo* (usp. *Hrastovac*; PL), *Īspo(d) dūba / Pòd dūbon* (< *dub* ‘hrast, Quercus’; O), *Kala lòvora* (S), *Kāpina* (< *kapina* ‘kupina, Rubus ulmifolius’; O), *Krāj dūba* (usp. *Ispo(d) duba*; O), *Kraj lòvora* (< *lovor* ‘Laurus nobilis’; S), *Krāj mīndela* (< *mindel* ‘badem, Prunus dulcis’; O), *Kraj rogáča* (< *rogač* ‘Ceratonia’; O), *Kraj šīpka* (< *šipak* ‘Punica granatum’; O), *Lüğanj* (< *lug* ‘šuma’; O), *Među dračama* (usp. *Drače*; O), *Nà dračama* (usp. *Drače*; S), *Na grānikuji/gradikuli* (usp. *granikula* ‘vrsta cvijeta, Ranunculus auricomus’; ERHSJ I: 607; O), *Na kaišu* (< *kaiš* ‘kajsija’ < tur. *kayı*; O), *Na šīpku* (usp. *Kraj šipka*; O), *Niz bàtvu* (< *batva* ‘batvo, nadzemna stabljika koja nosi samo cvjetove’; O), *Počėsvīnica* (< **Podčėsvīnica* < *čėsvīna* ‘čėsvīna, Quercus ilex’; S), *Pod bórīma* (< *bor* ‘Pinus’; O), *Pod břštanon* (usp. *Brštanovice*; O),

⁵⁶ Na Pelješcu nema bukovih šuma, no zabilježen je uvoz bukovine kao (brodo)građevnoga materijala, a bukovina je u nedalekoj Žuljani služila čak i za izradbu gusala (Jeić Baguzej 2016: 57).

Pòd crnōn drāčōn (< *crna drača* ‘Kristova drača, *Pallurus spina-Christi*’; O), *Pòd dūb* (usp. *Ispo(d) duba*; PL), *Pòd jabuku* (< *jabuka* ‘*Malus*’; O, S), *Pòd jasonon* (< *jasen*⁵⁷ ‘*Oleaceae Fraxinus*’; O), *Pod kòstilōn* (< *kostila* ‘*koprivić, Celtis*’; O), *Pod kòstrilōn* (< *kostrila* ‘*koprivić, Celtis*’; S), *Pòd krīšvōn* (usp. *krišva* ‘*trešnja, Prunus*’; J, O, S), *Pod krūšāvcima* (< *kruša* ‘*kruška, Pyrus*’; O), *Pòd kruškōn* (< *kruška* ‘*Pyrus*’; O, S), *Pod kúkama* (< *kuke* ‘*bljušt, Dioscorea communis*’; O), *Pòd lovoron* (usp. *Kraj lovorā*; O), *Pòd mīndelōn* (usp. *Kraj mindela*; O), *Pod mūrvama* (< *murva* ‘*dud, Morus*’; O), *Pod òrahon* (< *orah* ‘*Juglans*’; O, PL), *Pòd oskorušnōn* (usp. *oskoruša* ‘*Sorbus domestica*’; O), *Pod šīpkon* (usp. *Kraj šipka*; O, S), *Pod zīmīcōn* (< *zimica* ‘*vrsta smokve*’; O, PL), *Pòdgrm* (< *grm*; PL), *Pozdēj* (< *pozdej* ‘*pazdelj, divlji luk, Allium ursinum*’; O), *Smòkvina* (< *smokva* ‘*Ficus*’; J), *Smrčēvje* (< *smrča* ‘*smreka, Picea*’; J), *Šījevīšta* (< *šilj* ‘*Cyperus*’; O), *Trn* (< *trn* ‘*nisko bodljikavo šiblje*’; O), *Trnova dōlina* (usp. *Trn*; O), *Trnovača* (< *trnovača* ‘*vrsta kruške, Pyrus amygdaliformis*’; O), *Ū lovorama* (usp. *Kraj lovorā*; O), *Višē smokvē* (usp. *Smokvina*; O), *Vřdobrād* (usp. *rdobrad* ‘*vrsta trave od koje se čine četke za ribanje, Elymus repens*’; J), *Vrēsāje* (usp. *vrijes* ‘*Calluna vulgaris*’; PL), *Vrīs* (usp. *Vresaje*; O), *Vrīsaje*⁵⁸ (usp. *Vresaje*; S), *Vrīsje* (usp. *Vresaje*; O), *Vrīsovica* (usp. *Vresaje*; O), *Za bóron* (usp. *Pod borima*; O), *Za čēsvinōn* (usp. *Počesvinica*; O), *Zā dračōn* (usp. *Drače*; O), *Za dūbima* (usp. *Ispo(d) duba*; S), *Zā dūbon* (usp. *Ispo(d) duba*; O), *Zā kruškōn* (usp. *Pod kruškon*; J), *Za òrahon* (usp. *Pod orahon*; O), *Zàlorice* (< **Zalovorice*; usp. *Kraj lovorā*; S), *Záperak* (< *zaperak* ‘*mladica vinove loze*’; S), *Zelēnāda* (< *zelenada* ‘*travnati teren*’; PL, S), *Zēlenike* (< *zelenika* ‘*Phyllirea latifolia*’; O), *Zelēnike* (usp. *Zelenike*; S), *Zlātica* (< *zlatica* ‘*ledinjak, Ranunculus ficaria*’; O), *Zlātice* (S), *Žūkovina* (< *žuka* ‘*Spartium junceus*’; J).

U ovoj su skupini najbrojniji toponimi u kojima su se odrazili nazivi stablašica (*bor, česvina* ‘*česmina*’, *dub/hrast, jabuka, jason, kost(r)ila* ‘*kostjela, koprivić*’, *krišva* ‘*trešnja*’, *kruš(k)a, mindel* ‘*badem*’, *murva, orah, oskoruša, rogač, smokva, smrča* ‘*smreka*’, *šipak, trnovača* ‘*vrsta kruške*’ i *zimica* ‘*vrsta smokve*’) te grmolikih biljaka (*brštan* ‘*bršljan*’, *crna drača, dibljaka* ‘*divlja loza*’, *drač(a), gljušt* i *kuke* ‘*bljušt*’, *granikula, kapina* ‘*kupina*’, *lovor, vri(je)s(ak), zelenika* i *žukva* ‘*brnistra*’) i biljnih zajednica (*bošak* ‘*gusta šuma*’, *dubrava* ‘*listopadna šuma*’, *gaj* ‘*uzgojena šuma*’, *lug* ‘*šuma*’, *grm* i *trn* ‘*nisko bodljikavo šiblje*’ te *zelenada* ‘*travnati teren*’). Znatno su se rjeđe odrazili nazivi zeljastih biljaka i trava (*pozdej* ‘*divlji luk*’, *šilj, vrdobrad* ‘*rdobrad*’ i *zlatica*) te dijelova

⁵⁷ Jasenovina je služila za ispitivanje je li voda pitka. U lokvu ili kamenicu stavljala se jasenova grana i ako bi pustila boju, to je značilo da je voda zdrava. Od crnoga se, pak, jasena dobivala crna boja kojom se bojilo vunene kabanice i pređu.

⁵⁸ Riječ je o ribarskoj pošti (mjesno posta).

biljaka (*batva* ‘stabljika’, *gomolj* i *zaperak* ‘mladica vinove loze’).

4.1.5. Toponimi motivirani nazivima životinja i životinjskim staništima: *Kúnjavica* (< *kuna*; PL), *Mrävínjāk* (< *mravinjak* ‘stanište mrava’; O), *Ōšjā glāvica* (< *osao*⁵⁹ ‘magarac’; O), *Škrpunac*⁶⁰ (< *škrpun* ‘škarpun, Scoropanea psocus’; PL), *U kònjima* (O).

4.2. Toponimi od drugih toponima: *Brîg na Brîgu* (J), *Dô na Dòlini* (PL), *Gùstrîna nà Žònti* (O), *Gùstrîna u Lòvorama* (O), *Jàma na Zbòrištu* (J), *Lùčevac kod Dùbrave* (J), *Pônta Grâda* (PL), *Pônta Râta* (S), *Pótok òd Rotē* (J), *Prólaz više Palášā* (O), *Žùkovina na Brîgu* (J).

4.3. TOPONIMI MOTIVIRANI LJUDSKOM DJELATNOŠĆU

4.3.1. TOPONIMI PREMA IZGRAĐENIM OBJEKTIMA I ZDANJIMA

4.3.1.1. Toponimi prema nazivima za gospodarske objekte: *Gûmno* (O, PL), *Gùstrîna*⁶¹ (J, O), *Klāčina* (< *klačina* ‘vapenica’; J), *Klāčine* (usp. *klačina*; S), *Komîn* (< *komîn* ‘ognjište’; S), *Kònoba* (J), *Košara* (< *košara* ‘staja’; J, O), *Košare* (usp. *Košara*; O, PL), *Magazîn* (< *magazin* ‘skladište’; J), *Māgazin* (O), *Mirine* (usp. mj. *mir* ‘zid’; J, O, PL), *Na gûmlu* (usp. *Gumno*; J), *Na kòšari* (usp. *Košara*; O), *Na livîri* (usp. *liviera* ‘staja’; ERHSJ II: 148; O), *Nà pòrtu* (< *porat* ‘luka’; O), *Ōbalina* (< *obalina* ‘ruševina’; J), *Oko gûmna* (usp. *Gumno*; O), *Oko pòjatinē* (< *pojata* ‘poljska kućica’; O), *Okò škōlē* (O), *Ōmirina* (< *omirina* ‘ruševina’; O), *Pālāta*⁶² (S), *Pod kòšarōn* (usp. *Košara*; S), *Pod kučèricōn* (O), *Pod mirine* (S), *Rūševina* (O, S), *Sokolána* (J), *Strānj* (< *stranj*⁶³ ‘spremište’; O), *Više gúvna* (usp. *Gumno*; S), *Za kèlōvnōn* (< *kelovna*; usp. *kelomna*⁶⁴ ‘kolona, kameni stup’; O), *Za magazîne* (usp. *Magazin*; S), *Zà mlinicōn* (< *mlinica* ‘uljara’; O), *Zà spōnzōn* (< *sponza*⁶⁵ ‘zdenac za prikupljanje kišnice’; O), *Zgràde* (< *zgrada* ‘gospodarska zgrada’; PL), *Zòganj* (< *zoganj* ‘kuhinja s ognjištem’; O).

⁵⁹ Apelativ je *osao* mjesnomu stanovništvu neproziran, pa Sobjavci toponim često izgovaraju *Ūšjā glāvica*.

⁶⁰ Škrpunac je ribarska pošta (mjesno posta) za škarpune (mjesno *škrpun*, G. jd. *škrpuna*) i ciple bataše u Sutvidu.

⁶¹ Lik *gustrijena* u jugoistočnoj Hercegovini bilježi Savo Pujčić (2000: 887), a u Dubrovačkome primorju Senahid Halilović (1996: 248).

⁶² U Sreseru je *Palata* pličina i uski uzvorski pojas između Zapoja i Sresera, u Stonu pličina na području solane (Gudelj 2011: 117), a u Rijeci dubrovačkoj predio oko vrela Omble (Bego-Urban 2010: 272).

⁶³ U Osobjavi je stranj ponajprije bio spremište za vino i ulje. Petar Skok (ERHSJ III: 342) apelativ drži dalmatoromanskim prežitkom.

⁶⁴ Petar Skok (ERHSJ II: 128) apelativ drži dalmatoromanskim prežitkom.

⁶⁵ Apelativ nije zabilježen u mjesnome govoru, no budući da se na predjelu nalaze dvije jame i tragovi korita, očigledno je da je riječ o zbiralištu vode.

Na gospodarske zgrade upućuju toponimi koji sadržavaju apelative *košara* (staja), *kućerica* i *pojata* (poljska kućica), *magazin* i *stranj* (vrste spremišta), *mlinica* (uljara) te *zgrada*, a na dijelove stambenih jedinica *komin*, *konoba* i *zoganj*. Na ruševine se odnose toponimi *Obalina* te *Mirine* i *Pod mirine* te *Omirina*, obrazovne ustanove *Oko škole*, središta društvenoga života *Sokolana*, a pristaništa *Na portu*. Usto su se u mjesnoj toponimiji odrazili hidronimski apelativi *gustrina* te gospodarski *klačina*. Toponim *Za kelovnon* čuva spomen na razdoblje kad su se u Osobjavi vadili stupovi za izgradnju Kneževa dvora u Dubrovniku (Bjelovučić 1922a: 232)

4.3.1.2. Toponimi kao odrazi naziva za obrambena zdanja: *Bòrčine* (< *borak* ‘predgrađe’ < dalm. *burgu*; Šimunović 2009: 232; J), *Gråd* (< *grad* ‘utvrda’; PL), *Grádac* (< *gradac* ‘utvrda, promatračnica’; PL), *Gràdiža* (S), *Gràdina* (< *gradina* ‘pretpovijesna utvrda’; J), *Gràdine* (usp. *Gradina*; J), *Na kàštilu* (< *kaštio* ‘utvrda, kaštel’; O), *Pod kàštio* (usp. *Na kaštilu*; O), *Stràžica/Stràžica* (< *stražica* ‘stražbenica’; J, PL), *Stràžišće* (usp. *stražište* ‘mjesto s kojega se stražari’; J), *Vàrdište* (< *varda* ‘stražište’; usp. alb. *vardhë* ‘čuvar’ < lat. *guarda* ‘čuvar’ se’; J).

Na postojanje utvrda upućuju toponimi *Borak*, *Grad*, *Gradac*, *Gradina*, *Gradine* te *Na kaštilu* i *Pod kaštilon*, a na stražbenice *Stražica*, *Stražišće* i *Vardište*.

4.3.2. Toponimi u svezi s nazivima obitavališta i javnih prostora: *Drúmak* (< *drum* ‘cesta, put’; J), *Dvòr* (< *dvor* ‘dvorište, prostor oko kuće ograđen manjom obradom’; J), *Krájev pût* (< **Kraljev put*; J), *Kùćevine* (PL), *Kùćišće* (J, S), *Kùčišta* (O), *Kùčistine* (PL), *Na kùćini* (O), *Na kùčistu* (O), *Pod pùten* (O), *Podòkùće* (O), *Pòtkùće* (PL, S), *Pòviše séla* (O), *Pramàkuće/Primàkuće* (S), *Prògòn* (< *progon* ‘put između njiva u polju’; O), *Prèkuće* (< **Pretkuće* < *pred* + *kuća*; usp. *Prìkùće*; J), *Prì(d) kućinòn* (O), *Prìkùće* (usp. *prikuće* ‘prostor ispred kuće’; Tomelić Ćurlin i Mihaljević 2007: 390; O), *Prikuće* (usp. *Prìkùće*; S), *Prókos* (< *prokos* ‘prokošeni put’; O), *Ràskrsnica* (S), *Rázdòje* (O), *Sélo* (PL), *U goniku* (< *gonik* ‘put dovoljno širok za dva vola u jarmu’; O), *Ūlica* (< *ulica* ‘prostor pred košarom’; O)⁶⁶, *Zbòrište* (J).

Apelativ se *ulica* na obrađenome području može odnositi na prostor pred košarom (stajom) ili prometnicu u naselju. Na poljske se putove odnose toponimi *Progon* i *U goniku*, na raskršća *Raskrsica* i *Razdoje*, a na poljski put *Prokos*. Na mjesto javnoga okupljanja i održavanja seoskih zborova upućuje toponim *Zborište*. Toponimi kao što su *Kućevine*, *Kućišće* i *Kučistine* ukazuju na napuštena naselja, a na predjele uz nastambe *Na kućini*, *Pramakuće* i *Primakuće*, *Podokuće* te *Prikuće*. *Krajev* ili *Napoleonov put* glavna je prometnica izgrađena tijekom kratke francuske uprave. Na mjesta javnih okupljanja i održavanja seoskih zborova upućuje toponim *Zborište*.

⁶⁶ U stočarskim naseljima istočno od Neretve ulica je put kojim se progoni stoka.

4.3.3. TOPONIMI PREMA GOSPODARSKOJ DJELATNOSTI

4.3.3.1. Toponimi u svezi s poljoprivrednom djelatnošću: *Báčĩnskĩ dô* (usp. *baština*⁶⁷ ‘naslijedeno zemljište’, O), *Bòbovica* (< *bobovica*⁶⁸ ‘njiva zasađena bobom’; PL), *Càrina* (< *carina* ‘carsko, zajedničko zemljište’; J, PL, S), *Drânče* (usp. *drančiti* ‘drljati, ravnati zemlju drljačom’; PL), *Đardĩn* (< *đardin* ‘vrt’; J), *Gòmila* (< *gomila* ‘kamena ograda oko njive’; J), *Gràhovište* (< *grahovište* ‘njiva zasađena grahom’; S), *Grànica* (O), *Gústā māsłina* (O), *Kraj žĩlavicē* (< *žilavica* ‘vrsta vinove loze’; RSKNJ 5: 403; O), *Krčevina* (O, PL, S), *Làniste* (S), *Làstve* (< *lastva* ‘njiva s podzidom’; O), *Làze* (S), *Lazètina* (< *lazetina* ‘veća krčevina’; S), *Làzina* / *Nà lazini* (< *lazina* ‘krčevina’; O), *Làzine* (usp. *Lazina*; PL), *Lũčĩšte* (< *lučište* ‘njiva zasađena lukom’; J), *Màle māsłine* (J), *Māsłinovica* (PL), *Mavàsija* (usp. *malvasija* ‘dubrovačka malvasija, sorta vinove loze’; J), *Měđine* (< *međa*; O), *Na jũtiki* (usp. *ljutika* ‘vrsta luka’; O), *Na podãnje* (usp. *pod* ‘terasasti posjed’; J), *Na zãjednici* (< *zajednica* ‘seoski posjed’; O), *Nĩva* (usp. *njiva*; O), *Novĩne* (< *novina* ‘krčevina’; PL), *Ŏgrada* (O, PL), *Plāvica* (< *plavica* ‘vrsta masline’; J), *Plāvica* (usp. *Plāvica*; O), *Pod pãstricõn* (usp. *pastrica* ‘vrsta masline’; O), *Pri(d) pãstricõn* (usp. *Pod pastricon*; O), *Prĩnos* (< *prinos* ‘prihod od imanja’; J), *Stãrina* (< *starina* ‘zemljište koje je dugo u nečijoj baštini’; S), *Těg* (< *teg* ‘rad na tuđemu imanju’; O), *U làzini* (usp. *Lazina*; S), *Ŭ njivama* (usp. *Njive*; O), *U Starĩni* (usp. *Starina*; O), *U vrtãjku* (usp. *Vrtajak*; O), *Ŭ vrtlima* (usp. *Vrtli*; O), *Vrtãjak* (< *vrtajak* ‘manji vrt’; PL), *Vřtli* (usp. *Vrto*; O, PL), *Vřtline* (< *vrtlina* ‘zapušten vrt’; S), *Vřtõ* (< *vrto* ‘vrt’; O), *Zà baštĩnõn* (< *baština* ‘naslijedeno imanje’; O), *Zà kõčen* (< *koče* ‘predio ograđen kolcima’; O), *Zàměđe* (usp. *Međine*; S), *Zãvrtãj* (< *vrtaj* ‘vrt’; O).

U ovoj su skupini toponima izvedenih iz apelativa *bob*, *grah*, *lan*, *luk*, *ljutika*, *maslina*, *mavasija* i *žilavica* (vrsta vinove loze) te *pastrica* i *plavica* (vrste masline), što upućuje na poljodjelsku, maslinarsku i vinogradarsku djelatnost. Na vrste obradiva zemljišta upućuju toponimi *Đardin*, *Lastve*, *Na peći*, *Na podanje*, *Niva*, *Ograda*, *Starina*, *Vrtajak*, *Vrtline*, *Vrtaj*, *Vrto* i *Za kočen*, na zajedničke obradive površine ili postoje nastale zajedničkim radom toponimi *Carina* i *Na zajednici*, na naslijedena zemljišta *Báčinski do* i *Za baštinton*, a na granice između posjeda *Granica*, *Međine* i *Zameđe*. Na načine privođenja tla kulturi upućuju toponimi *Krčevina*, *Laze*, *Lazetina*, *Lazina* i *Novine* (navedeni se toponimi odnose na krčevine). Toponimi *Prinos* i *Teg* odraz su negdašnjih društvenih odnosa.

⁶⁷ O poveznici između hipokoristika *bačo* i apelativa *baština* vidi detaljnije u ERHSJ I: 86.

⁶⁸ U ovu su skupinu svrstani i toponimi izvedeni iz naziva biljaka koje se privode kulturi kao što su bob te različite vrste vinove loze i masline.

4.3.3.2. Toponimi u svezi s uzgojem životinja: *Govèđār* (< *goveđar* ‘obor za goveda’; O), *Janjik* (< *janjik* ‘obor za janjad’; O), *Lučevac* (< *lučiti* ‘razdvajati podmladak stoke od ostatka stoke’; J), *Òkladak* (< *oklad* ‘tor’; O), *Na prâcu* (usp. *prase*, mj. gen. *praca*; J), *Plândište* (< *plandište* ‘sjenovito mjesto na koje se stoka sklanja za velikih vrućina’; J, S), *Plivorac* (usp. *plivor*⁶⁹ ‘mjesto na kojemu stoka uplivava’; O), *Stân* (< *stan* ‘pastirsko boravište’; J), *Stanina* (< *stanina* ‘razrušeni stan’ < *stan* ‘pastirsko boravište’; S), *Tòrina* (< *tor* ‘ograđeni prostor u koji se zatvara stoka’; J), *Tòrine* (usp. *Torina*; J), *Vājala* (usp. *Vajalo*; J), *Vājalo* (usp. *valjalo* ‘valjalište, mjesto na kojemu se valjaju magarci’; O).

4.3.3.3. Toponimi u vezi s ostalim gospodarskim djelatnostima: *Kâva* (< *kava* ‘kamenolom’; J), *Klăčevina* (< *klačevina* ‘vapnenica’; PL), *Kod tórca* (< *torac* ‘kamenje iskrčeno na obradivoj površini odvojeno na gomilu na koji se odlaže sovrnja’⁷⁰; J), *Kovâčine* (< *kovačina* ‘kovačija, kovačka radnja’; PL), *Lika* (usp. *lika* ‘liko, vlaknast sloj s unutarnje strane kore brijesta koji služi za pletenje’; ERSJ II: 301; S), *Lðze* (S), *Lòzica* (J), *Mèđica* (J), *Na kâmenicama* (< *kamenica* ‘kamena posuda za držanje ulja’; O), *Na klâku* (< *klak* ‘vapno’; O), *Na petrâlu* (< *petro*⁷¹ ‘kamenolom’; O), *Na vârine* (< *var* ‘vapno’; Arj 20: 567; J), *Strûga* (< *struga* ‘dio zemljišta na koji se odlaže otpad’; J), *Tórčina* (< *torčina* ‘veliki torac’; usp. *Kod torca*; J), *Tórčine plôče* (usp. *Torčina*; J), *Tórčino pðje* (usp. *Torčina*; J), *U nóžnju* (< *nožanj* ‘otvor na mješini kroz koji se cijedio med pri samootakanju’; O), *U rògizama* (< *rogiza* ‘grana s koje je lišće pobrstila stoka te se skupa s dropom iz pekare⁷² i gnojem iz košare baca na strugu’; O), *Ūlišta* (< *ulište* ‘košnica’; J), *Ūlišta* (usp. *Ūlišta*; O, S), *Vinogradine* (< *vinogradina* ‘zapušteni vinograd’; O), *Zà klačinicôn* (usp. *klačina* ‘vapnenica’; O), *Zâtrkje* (< *trkja* ‘trklja, kolac za koji se vežu izbojci loze’; O).

Na kamenolome upućuju toponimi *Kava* i *Na Petralu*, proizvodnju vapna *Klačevina*, *Na klaku*, *Na varine* i *Za klačinicôn*, pčelarstvo *Ulišta* i *U nožnju*, vinogradarstvo *Loze*, *Lozica*, *Vinogradine* i *Zatrkje*, a uljarstvo *Na kamenicama*. Na dio obradiva zemljišta (najčešće vinograda) na koji se odlaže biljni otpad odnose se toponimi koji sadržavaju apelative *struga* (*Struga*) te *torac* i njegove izvedenice (*Kod torca* i *Torčina*). Na vrstu biljnoga otpada upućuje apelativ *rogiza*. *Mèđica* je ribarska pošta (mjesno posta).

⁶⁹ Toponim *Plivor* nalazimo u Vidu u Neretvanskoj krajini, a *Plivorac* Bristu u Makarskome primorju (Vidović 2015: 300 i Vidović 2017: 576).

⁷⁰ Sovrnja u mjesnim govorima označuje otpad koji se sastoji od sitna kamena i biljnoga otpada.

⁷¹ Toponimi su *Veliki* i *Mali petro* zabilježeni na Mljetu, a *Petro* u nedalekoj Žuljani (usp. Jeić Baguež i Vidović 2017: 376). Etimologiju vidjeti u ERHSJ II: 671.

⁷² Apelativ *pekara* na obrađenome području označuje pecaru, mjesto na kojemu se peče rakija.

4.3.4. KULTURNO-POVIJESNO UVJETOVANI TOPONIMI

4.3.4.1. Toponimi u svezi s upravnom vlašću: *Baràbānskā plōča* (< *barabant*⁷³ ‘plaćeni vojnik u Dubrovačkoj Republici’; PL), *Kněžev dvòr* (J), *Kùrilo* (< *kuriti* ‘žeći, paliti’; S), *Na tâboru* (O), *Žbìrine* (usp. *žbirina* ‘stražarina, naknada za stražu’; PL; Bego Urban 2010: 413).

Knežev dvor u Janjini izgrađen je 1465. Na plaćene vojnike u službi Dubrovačke Republike upućuje toponim Barabanska ploča u Popovoj Luci. Nikola Zvonimir Bjelovučić s njim povezuje navodni sukob Sobjavaca i dubrovačkih vlasti u drugoj polovici XV. stoljeća nakon kojega su se Dubrovčani vratili s jačim snagama i iselili ih u Stonsko polje. Na predjelu *Na taboru* nalazila se straža tijekom epidemije kuge 1815. Na predjelima koji nose ime *Kurilo* u južnoj su se Dalmaciji palile signalne vatre.

4.3.4.2. Toponimi uvjetovani duhovnim i vjerskim životom zajednice te imenima kršćanskih svetaca: *Dràčeva dólina* (O), *Dràčeva lúka* (O), *Dũmaskõ*⁷⁴ (< **Dumansko* < *dumna* ‘časna sestra’; J), *Glàvica Světõga Mràtina* (O), *Gómila/Gòmila*⁷⁵ (< *gomila* ‘hrpa nabacana kamenja’ < psl. *mogyla* ‘grobni humak’; J, O, S), *Gospîn škòj* (< *Gospa* + *škoj* ‘otočić’; S), *Ispòd crkvē* (PL), *Kàldrov/Kàludrov dō* (J), *Kàpelica* (S), *Kòd groblja* (J), *Kòd Světog Stjēpana* (J), *Kraj kríža* (J, PL, S), *Mānastīr / U manastīru* (< *manastir* ‘samostan’; O), *Mīlosnā glàvica* (O), *Na bàtesini* (usp. *batesa* ‘opatica’; ERHSJ II: 560; O), *Pod krížon* (J), *Pòpōv brīg* (< *pop* ‘svećenik’; O), *Pòpova Lúka* (usp. *Popov brig*; PL), *Spiridũn* (J), *Sùćurac* (usp. sveti Juraj; PL), *Sútvid* (usp. sveti Vid; PL), *Trěšovica* (O), *Više kríža* (J), *Za crkvon* (J).

U ovoj se skupini izdvajaju dva toponima koja sadržavaju pridjev *san(c)tu(s)*: *Sućurac* i *Sutvid*. Na moguća mjesta samostana ili njihove upućuju toponimi *Dumansko*, *Kaldrov/Kaludrov do* i *Manastir / U manastiru*, a iz toponimije je razvidno da se na obrađenom području štiju Blažena Djeвица Marija te sveti Martin, Spiridon i Stjepan. Toponimi *Tresovica* te *Dračeva dolina* i *Dračeva luka* (a možda i ojkonom *Drače* zbog blizine Sućurja⁷⁶) u Osobjavi mogli bi biti prežitci slavenske mitolo-

⁷³ Za etimologiju usp. ERHSJ III: 487.

⁷⁴ Toponim bi se možda mogao izvoditi i od apelativa *duman* ‘dubodolina’ (usp. toponim *Dumanski dolac* na Braču; Šimunović 2004: 193), no budući da se u blizini nalazi predio *Kaludrov do*, čini nam se vjerojatnijim izvođenje od mjesnoga naziva za redovnicu.

⁷⁵ Apelativ *gomila* u mjesnome govoru najčešće označuje grobni humak, neovisno o tome iz kojega je povijesnog razdoblja (tako primjerice može označivati i ilirsko grobište). Na Braču *gomila* označuje hrpu kamenja nastalu trijebljenjem kamenja (Šimunović 2004: 218). S Gomile se klanjalo Gospi sreserskoj.

⁷⁶ Usp. toponimi *Dračeva luka* koji Šimunović (2004: 126) izvodi od *drak* ‘zmaj’ i *luka* ‘uvala’.

gije. Na moguće tragove pretkršćanskoga slavenskoga svetišta u Janjini upozorava Ivo Pilar (2007: 128) ukazujući na mogućnost njegova postojanja u trokutu između brda Sveti Ivan u Žuljani (kao mogućega “prijesta boga sunca”), Jarmoga rata s crkvicama svetoga Jurja i svetoga Mihajla (kao mogućega “sjedišta boga tame”) i Žuljanskoga zatona. Pritom je Pilar pogrešno ubicirao crkvicu svetoga Mihajla jer se ona nalazi u Trsteniku, a ne u Janjini i nisu mu bili dostupni podatci o postojanju crkve svetoga Ivana na brdu Sveti Ivan (mjesno Sutivan) u Žuljani⁷⁷, što upućuje na mogućnost postojanja trokuta na području Sutivan – Sućurje – Trstenik potvrđujući Pilarovu pretpostavku jer upravo sveti Mihovil u Trsteniku popunjava neobilježeno mjesto u Žuljanskome zatonu unutar trokuta. Uoči blagdana svetoga Stjepana (3. kolovoza) nekoć su se palili ognjevi (kralj i kraljica) od zelene šume (Bjelovučić 1922a: 224), što je možda prežitak negdašnjega svetkovanja zelenoga Jurja na Sućurju (usp. Katičić 2017: 170).

4.3.4.3. Toponimi motivirani mjesnim predajama: *Bililo*⁷⁸ (S), *Plāšilo* (J), *Zlōzda*⁷⁹ (PL).

4.4. TOPONIMI ANTROPONIMSKOGA POSTANJA

U mjesnoj su se toponimiji uglavnom odrazila rodna imena i prezimena iz obrađenoga područja *Antičević*, *Bezek*, *Biskup*, *Bjelovučić*, *Carević*, *Čanđelović*, *Dežulović*, *Dolistović*, *Foškulo*, *Garbin*, *Grbić*, *Jurinović*, *Jurković*, *Kalafatović*, *Kudinović*, *Kunić*, *Lazić*, *Lovrović*, *Maleta*, *Mazin* (nekoć *Vlahotić*), *Palaškotić*, *Perčević*, *Polutić*, *Prišlić*, *Prka*, *Rabaza*, *Radulić*, *Rusković*, *Šarić*, *Škrabalić/Škrabalo/Škrabanjić*, *Špadić*, *Tomelić*, *Veković*, *Vlahotić*, *Vrnjas* i *Vuletić*, prezimena iz obližnjih naselja *Brašić* (Pijavičino), *Korač* (Duba Pelješka, Vručica), *Mašković* (nekoć Orhanović; Oskorušno), *Medović* (Kuna), *Mihajlović* (Oskorušno), *Piskulić* (Pijavičino), *Radović* (Pijavičino), *Šuica* (Oskorušno) i *Tomašević* (Oskorušno) te prezimena dubrovačkih posjednika *Bettera*. Moguće je da su u toponimiji zabilježena i neka prezimena koja nisu zabilježena u dostupnim vrelima (*Dulić*, *Kučić*, *Maranović*, *Marišević*, *Marović*, *Medić*, *Stipović* i *Šanje*). Ujedno nalazimo odraze osobnih imena *Baldo*, *Bartul*, *Bo-*

⁷⁷ Nije nevažno uputiti na postojanje ruševina crkve svetoga Ivana na Grudici u samoj Janjini.

⁷⁸ Riječ je o pličini koja je po predaji bila nasuta kako bi ljudi mogli pješice pohoditi crkvicu na Gospinu škoju, ali je more svako malo podrivalo nasip. Po predaji je crkva Male Gospe u Sreseru podignuta nakon što su se dvije djevojke utopile na putu prema Gospinu škoju. Nakon toga se događaja po predaji na livadi na mjestu današnje crkve Gospa ukazala pastircama i sitnim kamenčićima naznačila obrise nove crkve, što je puk protumačio kao Gospinu želju da se crkva s otočića preseli u samo mjesto (Baničević 1998: 34).

⁷⁹ Bjelovučić (1922a: 195) navodi kako je predio dobio ime po nekakvu zlu zdanju.

balj (možda Bobanović iz Kune), *Bile*, *Bogdan*, *Boro*, *Brajina*, *Bratko*, *Butko*, *Duje*, *Franič*, *Ilija*, *Krešan*, *Kristo*, *Marko*, *Markulin*, *Mićutin*, *Mikula*, *Milak*, *Pavo*, *Radeša*, *Ratko*, *Roko*, *Role*, *Vido*, *Vlaho* te nadimci *Beg*, *Brodar*, *Čakejuša* (od prezimena Čakelić), *Čusović*, *Čubić*, *Ćić*, *Dorić*, *Gašparuša*, *Glušac*, *Lanko* (obiteljski nadimak dijela Jasprica), *Longo* (obiteljski nadimak dijela Jasprica), *Piliš* (obiteljski nadimak Vlastelica), *Pivčina*, *Srdar* (obiteljski nadimak dijela Jasprica) i *Sindikusa* (< *Sindik*; nadimak dijela Bjelovučića).

4.4.1. Višerječni toponimi antroponimskoga postanja: *Bilòce/Brlòce břdo* (J), *Bòrin lãz* (PL), *Bòrov brìg* (J), *Dèsulov prinos* (J), *Do Garbína* (O), *Dùjskã nřiva* (J), *Ìlina strãna* (J), *Ispo(d) Jùrinovičã* (O), *Kalãfãtoviãa kríž* (J), *Krěšanje brìg* (PL), *Kùčičeva glãvica* (O), *Kùrtić glãvica* (O), *Lòngova pëãa* (J), *Médiãa dòlina* (S), *Među Vlahòtiãe* (J), *Milãkov kùk* (J), *Na Àntičeviču* (J), *Nã Babinu* (PL), *Na Bãldovu* (S), *Na Bègovu* (O), *Na Bìskupačinu* (O), *Na Brãšicevu* (O), *Na Čakèjušinu* (O), *Na Čùbiãino* (J), *Na Doriãevu* (O), *Na Frãniãevu* (O), *Na Gašparušina* (O), *Na Kalãfãtoviãon pëçi* (J), *Na Kalãfatoviãevu* (J), *Na Korããice* (O), *Na Kristóvu* (J), *Na Kùniãevo* (PL), *Na Láziãevo* (S), *Na Markulinovu* (O), *Na Mikulinu* (O), *Na Pëtrovu* (J), *Na Pivãini* (O), *Na Rãdoviãevu* (O), *Na Rolòvine* (PL), *Na Sindikušinu* (O), *Na Škrãbalovu* (J), *Na Šùici* (O), *Na Tomãševičeva dilu* (O), *Na Tomãševu* (O), *Na Vlahóvo* (PL), *Na Vřnjãsovu* (S), *Pìskuliãa žònta* (O), *Pòd Grbiãe* (S), *Pod Kristóvìn* (O), *Pod Láziãe* (S), *Pòd Šariãa/Šariãima* (O), *Pòd Tomeliãevìn* (O), *Pòd Vuletiãa* (PL), *Pòviše Mãrkova* (J), *Pùt iza Bezéka* (O), *Pùt iza Pìskuliãã* (O), *Put Jùrinovičã* (O), *Put Vèkoviãã* (O), *Rãdešnjã nřiva* (S), *Rãdoviãa vřto* (O), *Ròkova plãca* (< *Roko* + *placa* ‘trg’; J), *Rùskova nřiva* (O), *Stìnjiva na Palãševu* (O), *Stipòviãa mòst* (S), *Strãnica uz Piliša* (J), *Ù Butkovinama* (O), *Ù Foškula izã kuãẽ* (O), *Ù Mãziãa* (O), *Ù Prkẽ zã kuãõn* (O), *Ù Špãdiãima* (O), *U Vřnjãsoviãima* (O), *Uz Mãziãevo* (O), *Vìdova lãzina* (O), *Više Mãletine* (PL), *Vřnjãsoviãa dío* (O), *Vřt kod Lãnka* (J), *Vùletić-sélo* (PL), *Za Pìskuliãevìn* (O), *Zã Ruskoviãe* (PL), *Zã Šariãima* (O).

Velik se udio toponima iz ove skupine tvori od prijedloga i antroponima te su odraz vlasničkih odnosa. Ujedno su se u toj skupini odrazili zemljopisni (*brdo*, *brig*, *dolina*, *glavica*, *kuk* i *strana*), gospodarski (*dio*, *laz*, *lazina*, *njiva*, *peãa*, *vrt* i *vrto*), građevinski (*kuãa*, *most* i *placa*), kulturno-povijesni (*prinos*) i crkveni nazivi (*križ*), toponimijske metafore (*žonta*) i nazivi za vrste javnih prostora naselja (*placa* i *selo*).

4.4.2. Jednorječni toponimi antroponimskoga postanja: *Bãrtulovac* (O), *Bèterine* (PL), *Bezékoviãi* (O), *Bjelovuãiči* (PL), *Bòbajevica* (O), *Bogdãnac* (O), *Boròvica* (PL), *Brãinac* (S), *Brãtkovice* (PL), *Brodãrevica* (PL), *Cãreviãi* (S), *Čãndeloviãi* (PL), *Čusovica* (J, S), *Čùsoviãi* (J), *Ćiãevac* (O), *Ćurlini* (J), *Dèžuloviãi* (J), *Dòlitoviãi* (J), *Dùliãe* (J), *Garbínovo* (O), *Glušac* (O), *Gřbiãi* (O), *Jùrinoviãi* (O), *Jùrkoviãi*

(S), *Kudinovići* (O), *Lazići* (S), *Lovrovići* (J), *Maranovićine* (J), *Mariševica* (S), *Márovićine* (J), *Maškòvica* (O), *Medòševac* (S), *Medòvina* (PL), *Miçutinovo* (J), *Mihàjevica* (O), *Milàkovica* (J), *Palàškotići* (O), *Pàvlovica* (PL), *Perčevići* (S), *Pòlutići* (J), *Prìšlići* (J), *Ràbazići* (J), *Ràdulići* (PL), *Ràtkovica* (S), *Rùskovići* (J), *Srdàrevo* (J), *Šànjica* (PL), *Šàrići* (O), *Škràbanjići* (PL), *Špàdići* (O), *Tòmelići* (O), *Vèkovići* (O), *Vlähovica* (S).

Ovoj skupini pripadaju pridjevi pridjevskoga postanja (*Garbinovo*, *Miçutinovo*, *Srdarevo*) te toponimi tvoreni toponomastičkim sufiksima (*Bartulovac*, *Beterine*, *Bobajevica*, *Bogdanac*, *Borovica*, *Brainac*, *Bratkovice*, *Brodarevica*, *Çusovica*, *Çusovići*, *Çićevec*, *Glušac*, *Maranovićine*, *Mariševica*, *Marovićine*, *Maškovicica*, *Medoševac*, *Medovina*, *Mihajevica*, *Milakovica*, *Pavlovica*, *Ratkovica*, *Šanjica* i *Vlahovica*) i pluralizacijom od antroponima (*Carevići*, *Čanđelovići*, *Çusovići*, *Ćurlini*, *Dežulovići*, *Dolitovići*, *Duliće*, *Grbići*, *Jurinovići*, *Jurkovići*, *Kudinovići*, *Lazići*, *Lovrovići*, *Palàškotići*, *Perčevići*, *Polutići*, *Prišlići*, *Rabazići*, *Radulići*, *Ruskovići*, *Šarići*, *Škrabanjići*, *Špadići*, *Tomelići* i *Vekovići*).

4.5. Toponimi etničkoga postanja: *Pòpovskī brìgovi* (PL), *Pòpovskī vr̄si* (PL), *Vlășkō kòrito* (S).

U ovoj su se skupini toponima odrazili ktetici *popovski* (odnosi se na Popovu Luku) i *vlaški*⁸⁰ (Vlah je podrugljivi etnik za stanovnika s kopna).

4.6. Toponimi nejasna postanja ili motivacije: *Jelìnje*⁸¹ (PL), *Miđolac*⁸² (PL), *Nà brok*⁸³ (J), *Nà latočkōn jàmi* (O), *Na ličtñki* (J), *Na požàru* (usp. *Požar*; O), *Požâr*⁸⁴ (J, PL), *Vrnjâk* (S), *Za žàktinu* (O), *Žârma*⁸⁵ (S).

⁸⁰ Cjelokupno se neretvansko uzmorje naziva *Vlășkâ bānda*.

⁸¹ U Žuljani se toponim naziva *Ulijenje*, a u Dubravi *Olijenje*. Lik *Ulijenje* možda bi mogao upućivati na uleknuce.

⁸² *Miđolac* je hrid u Osobjavi, a u istočnoj Hercegovini zabilježen je glagol *midžati* u značenju mokriti (slivenik ž nije dijelom mjesnih glasovnih sustava).

⁸³ Možda se toponim može dovesti u vezu s apelativom *broka* u značenju vjedro.

⁸⁴ Razmjerno često potvrđeni toponimi *Požâr/Požâr* i *Požâri* naglasno ne odgovaraju apelativu *pžâr*. Ante Jurić i Nikola Vuletić u svojim su istraživanjima utvrdili da se toponimi na sjevernodalmatinskim otocima koji naglasno odgovaraju gorenavedenim uglavnom odnose na hidronime. U Stulićevu se rječniku, pak, navodi apelativ *požar* (koji Petar Skok dovodi u vezu s istarskim *požal*) koji se odnosi na baklju (ERHSJ III: 19).

⁸⁵ Vukić Pulević (2012: 16) crnogorski toponim *Žarme* dovodi u vezu s nazivom *žara* 'kopriava'.

5. JEZIČNO RASLOJAVANJE TOPONIMA

U mjesnoj su toponimiji traga ostavili različiti jezični slojevi. U njoj su se okamenili različiti apelativi dalmatoromanskoga postanja kao što su *dumna* (*Dumanjsko*), *griža* (*Griže*), *gustrijena* (*Gustrijena*), *kelovna* (*Pod kelovnon*), *klak* (*Na klaku*), *komin* (*Komin*), *krišva* (*Pod Krišvon*), *mindel* (*Kraj mindela*), *mataruga/motoruga* (povijesni toponim *Mataruge*, suvremeni *Motoružnice*), *mir* (*Mirine*), *palata* (*Palača*), *peča* (*Peča*), *petro* (*Na petralu*), *placa* (*Rokova placa*), *stranj* (*Stranj*), *škrapa* (*Škrape*) i *žuka* (*Žukovina*). Prežitci su supstratnoga romanskog sloja i toponimi koji se odnose na sakralne objekte *Sučurac/Sučurje* i *Sutvid* te vjerojatno i toponimi *Konštar* i *Sreser*. Adstratnoga su romanskoga postanja odrazi apelativa *bošak* (*Bošak*), *đardin* (*Đardin*), *kantir* (*Kantir*), *kava* (*Kava*), *kaštil* (*Na kaštilu*), *magazin* (*Magazin*), *ponta* (*Debela ponta*), *porat* (*Na portu*), *škoj* (*Gornji škoj*), *škvadra* (*Škvadra*) i *žbir* (*Žbirina*).⁸⁶ U mjesnoj su se toponimiji okamenili i prijedlozi romanskoga postanja kao što su *kala* (*Kala kuka* i *Kala lovora*) i *supra* (*Supra koritima*), a zabilježen je i razmjerno čest primjer toponomastičkoga pleonazma na istočnojadranskome području *Ponta Rata*. Od ostalih adstratnih slojeva u mjesnoj su se toponimiji odrazili turski (u toponimima antroponimskoga postanja kao što je *Srdarevo* te u toponimu *Na kaišu*), albanski (*Vardište*) i njemački (*Barabanska ploča*). Kad je riječ o temeljnome slavenskom sloju, valja izdvojiti mjesnomu puku danas neprozirne fitonimske (*dubrava*), zoonimske (*osao*) i stočarske (*okladak*) nazive te mjesnomu stanovništvu danas također neprozirni hrvatski naziv *rat* (koji je posve istinuo mletacizam *ponta*). Nadalje, u mjesnoj se toponimiji odrazila na hrvatskome ozemlju razmjerno rijetko potvrđena hidronimska osnova *resan* (*Resno korito*). Na čakavsko-štokavski kontakt upućuju toponimi *Kučišće* i *Stražišće* zabilježeni u štakavskim naseljima Janjina i Sreser. U mjesnoj toponimiji ujedno potvrđeni primjeri razjednačivanja *r...r > l...r* (*Lebrine*), promjena *vj < bj* (*Dibjaka*), promjena *í > j* (*Poje*), promjena *mn > ml* (*Na gumlu*) te rijetko promjena *ń > n* (*Niva*).

⁸⁶ Pri određivanju pripadnosti kojega toponima romanskomu supstratnom i adstratnom sloju uz etimološke rječnike služili smo se i radom Orsata Ligorija “Još nešto o akcentu naših romanizama”.

6. ZAKLJUČAK

U radu se obrađuje 759 toponima u Općini Janjina, u središnjemu dijelu poluotoka Pelješca prikupljenih tijekom terenskih istraživanja provedenih od listopada 2020. do travnja 2021.

U uvodnome se dijelu daju osnovni podatci o obrađenome području, povijesne potvrde i kratak mjestopis te iznose povijesni i suvremeni ojkonomski likovi, mjesni etnici i ktetici. Imena su glavnih naselja na obrađenome području zasyjedočena u XIII. i XIV. stoljeću, a među njima se izdvaja ojkonom *Sreser* usporediv s dugootočkim toponimima *Ser* i *Pod Ser*.

Obrađeno se područje nalazi na razmeđu štokavskoga i čakavskoga narječja. Većina se mjesnih govora u dijalektološkoj literaturi svrstava u istočnohercegovački dijalekt, no znatno odstupa od temeljnih značajka toga dijalekta fonološki (ponajprije po ikavsko-jekavskome odrazu *jata*⁸⁷) i naglasno (ušćuvano je staro mjesto naglasna u mnogim kategorijama, akut se pojavljuje kao aloton, a zanaglasna dužina počesto izostaje, poglavito u samoj Janjini). Sobjavski govor dosad nije obrađen u dijalektološkoj literaturi. Zemljopisno pripada pelješkim čakavskim ili čakavsko-štokavskim govorima, no po svojoj se dijakroniji (Osobjavu su naselili neretvanski i hercegovački prebjezi s novoštokavskoga područja u razdoblju kad je Osobjava bila iznimno rijetko naseljena) i sinkroniji (novoštokavsko se naglašivanje provodi znatno dosljednije nego u ostalim govorima obrađenoga područja, znatno su rjeđi primjeri kanovačkoga duljenja i dosljednije se čuvaju zanaglasne dužine) izdvaja od ostalih govora zapadnopeljeških naselja u kojima nema tako starih kompaktnih doseljeničkih skupina. Sobjavski je govor, dakle, barem od XV. stoljeća novoštokavski ikavski, a ostali su govori zapadnoga (čakavskoga ili čakavsko-štokavskoga) dijela Pelješca štokavizirani znatno kasnije (lik *Mratin*, primjerice, okamenjen u toponimu *Glavica svetog Mratina* upućuje ipak na mogući čakavski supstrat u Osobjavi).

U središnjemu se dijelu rada toponimi razvrstavaju po motivaciji i jezičnim slojevima koji su se u njima odrazili. Velik je udio kulturnopovijesnih toponima, poglavito onih koji se odnose na mjesne sakralne objekte (izdavaju se toponimi *Sućurje* i *Sutvid* koji upućuju na razdoblje hrvatskoga primanja kršćanstva te toponimi koji upućuju na samostanska zdanja i posjede kao što su *Dumasko*, *Kaludrov do*, *Mana-*

⁸⁷ U slivanjskim je govorima, koji također pripadaju istočnohercegovačkome dijalektu, odraz *jata* još složeniji te može biti (i)jekavski, ikavski te (i)jekavsko-ikavski i ikavsko-(i)jekavski (usp. Vukša Nahod 2017), što pokazuje da odraz *jata* kadšto nije presudan u klasifikaciji pojedinih štokavskih govora.

stiri, Na batesini itd.). Među toponimima antroponimskoga postanja ističu se oni u kojima su se odrazila rodna imena ili prezimena. Oni upućuju na moguće smjerove doseljavanja na Pelješac iz Neretvanske krajine (*Vrnjasovići*), Hrasna (*Jurkovići*), Popova (*Grbići*), Trebinjske šume (*Berovići*), Površi (*Kučići*) i užega trebinjskog područja (*Vekovići*). Ujedno treba naglasiti kako je gustoća toponima daleko najveća u Osobjavi. Od jezičnih slojeva koji su se odrazili na obrađenome području izdvaja se romanski supstratni sloj osobito često zastupljen u obalnome pojasu, ali i u Janjini, središnjemu naselju obrađenoga područja.

LITERATURA

- Arj = *Rječnik hrvatskoga ili srpskog jezika* I–XXIII. 1881–1976. Zagreb: JAZU.
- BANIČEVIĆ, Nikola Zvonimir. 1998. “Župa Janjina na Pelješcu”. *Dubrave HRID: list župe sv. Petra u Dubrovniku* 20/5: 28–39.
- BEGO-URBAN, Melita. 2010. *Škrinja uspomena: dubrovački jezični pabirci*. Čibača: Humanitarno društvo Župe dubrovačke.
- BJELOVUČIĆ, Nikola Zvonimir. 1903. “Janjinski rukopis Bunićevih pjesama”. *Vienac* 35/13: 423–424.
- BJELOVUČIĆ, Nikola Zvonimir. 1922a. Poluostrvo Rat (Pelješac). *Srpski etnografski zbornik* 23. Beograd: Srpska kraljevska akademija.
- BJELOVUČIĆ, Nikola Zvonimir. 1922b. *Povijesne crtice o Janjini*. Split: Leonova tiskara.
- BROZOVIĆ RONČEVIĆ, Dunja. 1999. “Nazivi za blatišta i njihovi toponimijski odrazi u hrvatskome jeziku”. *Folia onomastica Croatica* 8: 1–44.
- ČILAS ŠIMPRAGA, Ankica, Dubravka IVŠIĆ MAJIĆ i Domagoj VIDOVIĆ. 2018. *Rječnik suvremenih hrvatskih osobnih imena*. Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje.
- ČULIĆ, Gracijela. 1996. *Antroponimija Boke kotorske (od prvih pisanih spomenika do kraja XIX vijeka)*. Cetinje: Cicero.
- DINIĆ, Mihajlo. 1967. *Humsko-trebinjska vlastela*. Beograd: Naučno delo.
- ERHSJ = SKOK, Petar. 1971. – 1974. *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskog jezika* I–IV. Zagreb: JAZU.
- FRANČIĆ, Anđela i Milica MIHALJEVIĆ. 1997–1998. “Antonimija u hrvatskoj ojkoni-miji”. *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje* 23–24: 77–102.
- GUDELJ, Krešimira. 2011. “Obalna toponimija stonskoga područja”. *Folia onoma-*

- stica Croatica* 20: 101–120.
- HALILOVIĆ, Senahid. 1996. Govorni tipovi u međuriječju Neretve i Rijeke dubrovačke. *Bosanskohercegovački zbornik* 7. Sarajevo: Institut za jezik u Sarajevu.
- JE = VINJA, Vojmir. 1998–2004. *Jadranske etimologije: Jadranske etimologije Skokovu etimologijskom rječniku* I–III. Zagreb: HAZU – Školska knjiga.
- JEIĆ BAGUZEJ, Jadran. 2016. “Gusle u Žuljani”. *Hrvatska revija* 3: 77–102.
- JEIĆ BAGUZEJ, Jadran i Domagoj VIDOVIĆ. 2017. “Žuljanska prezimena i toponimija”. *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje* 43/2: 359–380.
- JIRIČEK, Konstantin. 1962. Romani u gradovima Dalmacije tokom srednjeg veka. *Zbornik Konstantina Jirečeka* 2. Beograd: Naučno delo.
- JURKOVIĆ Miljenko. 1983. “Prilog proučavanju pleterne skulpture na području poluotoka Pelješca”. *Starohrvatska prosvjeta* 13/III: 165–184.
- KATIČIĆ, Radoslav. 2017. *Naša stara vjera: Tragovima svetih pjesama naše pretkršćanske starine*. Zagreb: Ibis grafika – Matica hrvatska.
- KRISTE, Đuro. 2014. *MORAŠnica. Slike jednog vremena*. Dubrovnik: PGM Ragusa.
- KURTOVIĆ, Esad. 2020. “Roblje u bosanko-dubrovačkim odnosima u razvijenom srednjem vijeku”. *Radovi (historija, historija umjetnosti, arheologija)* 7/1: 49–64.
- LIGORIO, Orsat. 2011. “Još nešto o akcentu naših romanizama”. https://www.academia.edu/12128276/Jo%C5%A1_ne%C5%A1to_o_akcentu_na%C5%A1ih_romanizama (pristup 14. siječnja 2021.).
- LISAC, Josip. 2003. *Hrvatska dijalektologija I. Hrvatski dijalekti i govori štokavskog narječja i hrvatski torlački govor*. Zagreb: Golden marketing – Tehnička knjiga.
- MATKOVIĆ, Nela. 1985. *Romanizmi u središnjem dijelu poluotoka Pelješca*. Sveučilište u Dubrovniku: Dubrovnik. (magistarski rad)
- MILAT PANŽA, Petar. 2015. *Rječnik govora Blata na Korčuli*. Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje.
- NOVAK, Viktor i Petar SKOK. 1952. Supetarski kartular. *Djela JAZU* 43. Zagreb: JAZU.
- PARČIĆ, Dragutin Antun. 1995. *Rječnik hrvatsko-talijanski*. Zagreb: Grafički zavod Hrvatske.
- PEDERIN, Marko. 1976. “Stara virovanja na zapadnom Pelješcu”. *Pelješki zbornik* 1. Zagreb: Društvo Pelješčana u Zagrebu – PZ “Dingač” Potomje – Samoupravne interesne zajednice za kulturu općina Dubrovnik i Korčula: 271–294.
- PILAR, Ivo. 2007. “O dualizmu u vjeri starih Slovjena i o njegovu podrijetlu i značenju”. *Pilar: časopis za društvene i humanističke studije* 2/3(1): 90–151.

- PUJIĆ, Savo. 2000. "Kraška hidronimija Hercegovine". *Južnoslovenski filolog* 56: 875–889.
- RSKNJ = *Rečnik srpskohrvatskog književnog i narodnog jezika I–XIX*. 1959–2014. Beograd: Institut za srpskohrvatski jezik.
- PULEVIĆ, Vukić. 2012. "Sinonimi u fitonimiji i fitotoponimiji Crne Gore". *Studia montenegrina* 9/1: 3–18.
- ŠKRAČIĆ, Vladimir. 1996. *Toponimija vanjskog i srednjeg niza zadarskih otoka*. Split: Književni krug Split.
- ŠKRAČIĆ, Vladimir. 1998. "Hidronimi na zadarskim otocima i na zadarskom kopnu u XIV. i XV. stoljeću". *Folia onomastica Croatica* 19: 283–340.
- SMODLAKA, Josip. 1946. *Imena mesta i meštana na tlu Jugoslavije*. Split: Štamparsko poduzeće "Novo doba".
- ŠIMUNOVIĆ, Petar. 1976. "Toponimija Istarskog razvoda". *Onomastica Jugoslavia* 6: 3–34.
- ŠIMUNOVIĆ, Petar. 1991. "Ojkonimija Općine Dvora na Uni". *Rasprave Zavoda za hrvatski jezik* 17/1: 243–277.
- ŠIMUNOVIĆ, Petar. 2004. *Bračka toponimija*. Zagreb: Golden marketing – Tehnička knjiga.
- ŠIMUNOVIĆ, Petar. 2005. *Toponimija istočnojadranskoga prostora*. Zagreb: Golden marketing – Tehnička knjiga.
- ŠIMUNOVIĆ, Petar. 2009. *Uvod u hrvatsko imenoslovlje*. Zagreb: Golden marketing – Tehnička knjiga.
- TOMELIĆ ČURLIN, Marijana. 2009. "Jezične značajke mjesnoga govora Janjine". *Croatia et Slavica Iadertina* 9: 87–96.
- TOMELIĆ ČURLIN, Marijana. 2019. *Jezične posebnosti peljeških govora – fonologija*. Split: Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu.
- TOMELIĆ ČURLIN, Marijana i Nikica MIHALJEVIĆ. 2007. "Romanski jezični utjecaj u terminologiji kuće u Župi na poluotoku Pelješcu". *Čakavska rič* XXV/2: 379–396.
- VEKARIĆ, Petar. 1989. *Pelješka naselja u XIV. stoljeću*. Dubrovnik: Zavod za povijesne znanosti JAZU u Dubrovniku.
- VEKARIĆ, Petar. 1995. *Pelješki rodovi (A – K)*, sv. 1. Dubrovnik: Zavod za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku.
- VIDOVIĆ, Domagoj. 2010. "Pregled toponimije jugozapadnoga dijela Popova". *Folia onomastica Croatica* 19: 283–340.
- VIDOVIĆ, Domagoj. 2013. "Ojkonimija Neretvanske krajine". *Croatia et Slavica Iadertina* 9: 3–30.

- VIDOVIĆ, Domagoj. 2014. *Zažapska onomastika*. Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje.
- VIDOVIĆ, Domagoj. 2015. “Pogled u toponimiju župe Vid”. *Hrvatski neretvanski zbornik 7*. Zagreb: Društvo Neretvana i prijatelja Neretve u Zagrebu: 288–306.
- VIDOVIĆ, Domagoj. 2017. “Toponimija Makarskoga primorja”. *Kuga u Makarskoj i primorju 1815*. Makarska: Gradski muzej Makarska: 549–609.
- VIDOVIĆ, Domagoj. 2019. “Pogled u toponimiju Kotorskoga zaljeva”. *Studia lexicographica* 13/24: 97–122.
- VIDOVIĆ, Domagoj. 2020. “Pogled u tivatsku toponimiju”. *Studia lexicographica* 14/26: 65–89.
- VUKŠA NAHOD, Perina. 2017. *Slivanjski govori: fonologija i morfologija*. Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje.
- VULETIĆ, Nikola. 2010. “Problem stare romanske toponimije u murterskom otočnom skupu”. *Toponimija otoka Murtera*. Zadar: Centar za jadranska onomastička istraživanja Sveučilišta u Zadru: 335–341.

AN OVERVIEW OF THE TOPONYMY OF THE JANJINA MUNICIPALITY

ANTONIJA PRIŠLIĆ
DOMAGOJ VIDOVIĆ

SUMMARY

The paper analyses 759 toponyms in the Janjina municipality, the central part of the Pelješac peninsula. The first part of the paper gives the essential geographic and relevant historical data on the contemporary and historical settlements and dialectological information because this area is located on the historical borders between the Čakavian and Štokavian dialects. Most local speeches belong to the eastern Herzegovina dialect (although they differ in accentuation and the Jekavian-Ikavian reflex of *jat*), and the contemporary vocabulary of Sobjava is Ikavian Neoštokavian. The central part of the paper analyses the motivation of toponyms and determines different layers. From the adstrate and substrate layers, the layer that had the most significant influence is the Romance layer, and toponyms with the Dalmatian Romance relicts stand out. (e.g. *Na Petralu, Peča, Pod krišvon, Sućurac/Sućurje, Sutvid*).

KEYWORDS:
toponymy, oikonym, Janjina, Pelješac

PRILOG 1. KAZALO TOPONIMA

B

Băčva (O) 4.1.1.2.
Băcînskî dô (O) 4.3.3.1.
Băra / Nà bari (J, PL) 4.1.1.1.
Baràbănskă plòča (PL) 4.3.4.1.
Bărçine (J) 4.1.3.
Bărtulovac (O) 4.4.2.
Bèterine (PL) 4.4.2.
Bezékovići (O) 4.4.2.
Bililo (S) 4.3.4.3.
Bîlo (J) 4.1.1.1.
Bilòce/Brlòce br̃do (J) 4.4.1.
Bjelovùčiči (PL) 4.4.2.
Blăce (S) 4.1.1.1.
Blătina (J) 4.1.2.2.
Bòbajevica (O) 4.4.2.
Bòbovica (PL) 4.3.3.1.
Bogđanac (O) 4.4.2.
Bòrçine (J) 4.3.1.2.
Bòrin lăz (PL) 4.4.1.
Bòrov brîg (J) 4.4.1.
Boròvica (PL) 4.4.2.
Bòšak (PL) 4.1.4.
Bôta (J) 4.1.1.2.
Braínac (S) 4.4.2.
Brătkovice (PL) 4.4.2.
Brèžine (J) 4.1.2.2.
Brîg (J, O, PL, S) 4.1.1.1.
Brîg na Brîgu (J) 4.2.
Brîžine (J) 4.1.3.
Brodárevica (PL) 4.4.2.

Br̃stanovice (O) 4.1.4.
Bùkovina (J) 4.1.4.
C
Càreviči (S) 4.4.2.
Càrina (J, PL, S) 4.3.3.1.
Crvenā njîva (S) 4.1.2.2.
Crvenē njîve (O) 4.1.2.2.
Crvènice (PL) 4.1.2.2.

Č

Čàndelovići (PL) 4.4.2.
Čèlina (O) 4.1.1.2.
Čèrîn (O) 4.1.2.2.
Čîstalo (J) 4.1.2.2.
Čûsovica (J, S) 4.4.2.
Čûsovići (J) 4.4.2.

Ć

Ćicevac (O) 4.4.2.
Ćurlini (J) 4.4.2.

D

Dèbela pònta (S) 4.1.2.1.
Dèbeli dólac (J) 4.1.2.1.
Dèsulov prínos (J) 4.4.1.
Dèžulovići (J) 4.4.2.
Dibjaka (PL) 4.1.4.
Díkva (PL) 4.1.2.1.
Dô (S) 4.1.1.1.
Do Garbína (O) 4.4.1.
Dô na Dòlini (PL) 4.2.

- Dócić* (O) 4.1.3.
Dòlina (J, PL) 4.1.1.1.
Dòlitovići (J) 4.4.2.
Dônjā dòlina (PL) 4.1.3.
Dônjā kòšarica (O) 4.1.3.
Dônje Bòrčine (J) 4.1.3.
Dônje lèdine (J) 4.1.3.
Dônjē sèlo (O) 4.1.3.
Drāče (J) 4.1.4.
Drāčeva dólina (O) 4.3.4.2.
Drāčeva lúka (O) 4.3.4.2.
Drāčevac (O) 4.1.4.
Drānče (PL) 4.3.3.1.
Drūgā glàvica (O) 4.1.3.
Drúmak (J) 4.3.2.
Dùbokī dólac (O, S) 4.1.2.1.
Dùboko (J) 4.1.2.1.
Dubóvac (J) 4.1.4.
Dùbrava (O) 4.1.4.
Dùbravica (O) 4.1.3.
Dūgā nĵiva (O, S) 4.1.2.1.
Dūgī bòkūn (O) 4.1.2.1.
Dūgī kòmād (O) 4.1.2.1.
Dŷjskā nĵiva (J) 4.4.1.
Dùlice (J) 4.4.2.
Dùmaskō (J) 4.3.4.2.
Dûža (S) 4.1.2.1.
Dvòr (J) 4.3.2.
- Đ**
- Dardīn* (J) 4.3.3.1.
- G**
- Gâj* (J) 4.1.4.
Garbínovo (O) 4.4.2.
Glàvica (J, O, PL, S) 4.1.1.1.
Glàvica kòd lokvè (O) 4.1.3.
Glàvica Svètōga Mràtina (O) 4.3.4.2.
Glàvice (S) 4.1.1.1.
Glàvičine (S) 4.1.3.
Glúšac (O) 4.4.2.
Gljūštica (PL) 4.1.4.
Gojâk (S) 4.1.2.2.
Gòlân (S) 4.1.2.2.
Gòmila (J) 4.3.3.1.
Gòmila/Gòmila (J, O, S) 4.3.4.2.
Gòmilice (J) 4.1.3.
Gòmolišnī dô (O) 4.1.4.
Gòrnjā dòlina (PL) 4.1.3.
Gòrnjā livĵira (O) 4.1.3.
Gòrnjā Mârkovica (PL) 4.1.3.
Gòrnje Bòrčine (J) 4.1.3.
Gòrnje čèlo (J) 4.1.3.
Gòrnjē pòje (J, S) 4.1.3.
Gòrnje sèlo (J) 4.1.3.
Gòrnjē strâne (PL) 4.1.3.
Gòrnjē Zèlenike (O) 4.1.3.
Gòrnjī dô (PL) 4.1.3.
Gòrnjī lâz (PL) 4.1.3.
Gòrnjī râd (PL) 4.1.3.
Gòrnjī škòj (S) 4.1.3.
Gòrnjī vřtō (O) 4.1.3.
Gòrnjī Záperak (S) 4.1.3.
Gospĵin škòj (S) 4.3.4.2.
Govèďâr (O) 4.3.3.2.
Grâd (PL) 4.3.1.2.
Grâdac (PL) 4.3.1.2.
Grâdĵa (S) 4.3.1.2.
Grâdina (J) 4.3.1.2.
Grâdine (J) 4.3.1.2.
Grâhovište (S) 4.3.3.1.
Grànica (O) 4.3.3.1.
Gřbići (O) 4.4.2.
Grĵa (S) 4.1.2.2.

Grīža više dōlācā (O) 4.1.3.

Grīže (O) 4.1.2.2.

Gřlice/Gřlici (J) 4.1.1.2.

Gřdnī dō (PL) 4.1.2.1.

Grðhotina (J) 4.1.2.2.

Grūda (S) 4.1.2.2.

Grūdica (J) 4.1.3.

Gūmno (O, PL) 4.3.1.1.

Gūstā māslina (O) 4.3.3.1.

Gūstrīna (J, O) 4.3.1.1.

Gūstrīna nà Žōnti (O) 4.2.

Gūstrīna u Lòvorama (O) 4.2.

H

Hrāstovac (O) 4.1.4.

Hrāstovac dōnjī (O) 4.1.3.

Hrāstovac gōrnjī (O) 4.1.3.

Hrāstovac (O) 4.1.4.

I

Ìlina strána (J) 4.4.1.

Ispòd crkvē (PL) 4.3.4.2.

Ìspo(d) dūba / Pòd dūbon (O) 4.1.4.

Ispo(d) Jùrinovīcā (O) 4.4.1.

J

Jāma (PL) 4.1.1.1.

Jāma na Zbòrīštu (J) 4.2.

Jāmina (S) 4.1.1.1.

Janjīk (O) 4.3.3.2.

Jārmī rāt (PL) 4.1.1.2.

Jāruga (O) 4.1.1.1.

Jāvič (O) 4.1.2.2.

Jāz (S) 4.1.1.1.

Jelīnje (PL) 4.6.

Jūčice (O) 4.1.3.

Jùrinovīci (O) 4.4.2.

Jùrkovići (S) 4.4.2.

Jūt (O) 4.1.2.2.

K

Kala kùka (S) 4.1.3.

Kala lòvora (S) 4.1.4.

Kalāfātovića kríž (J) 4.4.1.

Kāldrov/Kāludrov dō (J) 4.3.4.2.

Kālužin dólac (O) 4.1.2.2.

Kamēnje (O) 4.1.2.2.

Kantūr (PL) 4.1.1.2.

Kāpelica (S) 4.3.4.2.

Kāpina (O) 4.1.4.

Kāva (J) 4.3.3.3.

Kēntrovac (O) 4.1.1.2.

Klāčevina (PL) 4.3.3.3.

Klāčina (J) 4.3.1.1.

Klāčine (S) 4.3.1.1.

Klīn (S) 4.1.1.2.

Klobúk (O) 4.1.1.2.

Kněžev dvòr (J) 4.3.4.1.

Kòd groblja (J) 4.3.4.2.

Kòd Svētog Stjēpana (J) 4.3.4.2.

Kod tórca (J) 4.3.3.3.

Komīn (S) 4.3.1.1.

Kònoba (J) 4.3.1.1.

Kōnštār(i) (O) 4.1.2.2.

Kòrita (S) 4.1.1.1.

Kòšara (J, O) 4.3.1.1.

Kòšare (O, PL) 4.3.1.1.

Kovāčine (PL) 4.3.3.3.

Krāj (S) 4.1.1.1.

Krāj dūba (O) 4.1.4.

Kraj kríža (J, PL, S) 4.3.4.2.

Kraj lòvora (S) 4.1.4.

Krāj mīndela (O) 4.1.4.

Kraj rogáča (O) 4.1.4.

Kraj šípka (O) 4.1.4.
Kraj žilavicē (O) 4.3.3.1.
Kraj žônta (O, S) 4.1.1.2.
Krájev pût (J) 4.3.2.
Křc (J, S) 4.1.2.1.
Křčevina (O, PL, S) 4.3.3.1.
Křšanje brîg (PL) 4.4.1.
Krîlo (S) 4.1.1.2.
Krîvē njîve (J) 4.1.2.1.
Krûpnî dôlac (S) 4.1.2.1.
Krûšâci (O) 4.1.1.2.
Krvâvac (J) 4.1.2.2.
Kûčičeva glâvica (O) 4.4.1.
Kûčevine (PL) 4.3.2.
Kûčîšce (J, S) 4.3.2.
Kûčîšta (O) 4.3.2.
Kûčîštine (PL) 4.3.2.
Kûdinovići (O) 4.4.2.
Kúnjavica (PL) 4.1.5.
Kûrîlo (S) 4.3.4.1.
Kûrtîc glâvica (O) 4.4.1.

L

Lânište (S) 4.3.3.1.
Lâstve (O) 4.3.3.1.
Lâze (S) 4.3.3.1.
Lazêtina (S) 4.3.3.1.
Lâzići (S) 4.4.2.
Lâzina / Nâ lazini (O) 4.3.3.1.
Lazînak (O) 4.1.3.
Lâzine (PL) 4.3.3.1.
Lêbrine (O) 4.1.1.2.
Lîka (S) 4.3.3.3.
Lokânj (J) 4.1.1.1.
Lokânji (O) 4.1.1.1.
Lòkvina (J) 4.1.3.
Lòkvine (J) 4.1.3.

Lôngova pèča (J) 4.4.1.
Lovròvići (J) 4.4.2.
Lòze (S) 4.3.3.3.
Lòzica (J) 4.3.3.3.
Lũčevac (J) 4.3.3.2.
Lũčevac kod Dũbrave (J) 4.2.
Lũčîšte (J) 4.3.3.1.
Lũčica (O, S) 4.1.3.
Lũganj (O) 4.1.4.
Lúka/Vâla (O) 4.1.1.1.
Lúkoč (O) 4.1.1.2.

M

Magazîn (J) 4.3.1.1.
Mâgazin (O) 4.3.1.1.
Mâlâ đïonica (O) 4.1.3.
Mâlâ glâvica (PL) 4.1.3.
Mâlâ křčevina (O) 4.1.3.
Mâla Motòružnica (J) 4.1.3.
Mâlâ strâna (PL) 4.1.3.
Mâle mâsline (J) 4.3.3.1.
Mâli Prînos (J) 4.1.3.
Mâlo Drâče (J) 4.1.3.
Mâlô mòre (S) 4.1.1.1.
Mânasâtûr / U manastîru (O) 4.3.4.2.
Mâranovičine (J) 4.4.2.
Mâriševica (S) 4.4.2.
Mârovičine (J) 4.4.2.
Mâslinovica (PL) 4.3.3.1.
Maškòvica (O) 4.4.2.
Mavâsija (J) 4.3.3.1.
Mêdića dòlina (S) 4.4.1.
Medòševac (S) 4.4.2.
Medòvina (PL) 4.4.2.
Među Vlahòtiće (J) 4.4.1.
Mèđica (J) 4.3.3.3.
Mèđine (O) 4.3.3.1.

Među dračama (O) 4.1.4.

Među kúke (O) 4.1.1.1.

Među mēđama (O) 4.1.3.

Među tórcima (O) 4.1.3.

Miçutínovo (J) 4.4.2.

Miđolac (PL) 4.6.

Mihâjevica (O) 4.4.2.

Milâkov kùk (J) 4.4.1.

Milâkovica (J) 4.4.2.

Miloslā glàvica (O) 4.3.4.2.

Mirine (J, O, PL) 4.3.1.1.

Motòružnice (J) 4.1.1.2.

Mràvinjāk (O) 4.1.5.

N

Na Àntičeviću (J) 4.4.1.

Nà Babinu (PL) 4.4.1.

Na Bâldovu (S) 4.4.1.

Na bâtesini (O) 4.3.4.2.

Na bātu (O) 4.1.1.2.

Na Bègovu (O) 4.4.1.

Na Bìskupačinu (O) 4.4.1.

Nà bìlōn kàmenu (S) 4.1.2.2.

Na Brâšićevu (O) 4.4.1.

Nà brdu (J) 4.1.1.1.

Nà brok (J) 4.6.

Na Čakèjušinu (O) 4.4.1.

Na Čùbićino (J) 4.4.1.

Nà dnu (PL) 4.1.1.1.

Na Dorícevu (O) 4.4.1.

Na dòlini (O) 4.1.3.

Nà dračama (S) 4.1.4.

Na dubini (O) 4.1.2.1.

Na Fràničevu (O) 4.4.1.

Na Gašpàrušina (O) 4.4.1.

Na gâlijji (O) 4.1.1.2.

Na gòmili (O) 4.1.3.

Na grànikuji/gradikuli (O) 4.1.4.

Na gûmlu (J) 4.3.1.1.

Nà jami (J) 4.1.1.1.

Na jùtiki (O) 4.3.3.1.

Na kaišu (O) 4.1.4.

Na Kalâfâtoviçon pēçi (J) 4.4.1.

Na Kalâfatoviçevu (J) 4.4.1.

Na kàmenicama (O) 4.3.3.3.

Nà kamenu (O) 4.1.2.2.

Na kâštilu (O) 4.3.1.2.

Na klàku (O) 4.3.3.3.

Na Korâčice (O) 4.4.1.

Na kôšari (O) 4.3.1.1.

Na Kristóvu (J) 4.4.1.

Na kùcini (O) 4.3.2.

Na kùćištu (O) 4.3.2.

Na Kúnićevo (PL) 4.4.1.

Na Lázićevo (S) 4.4.1.

Nà latočkōn jãmi (O) 4.6.

Na ličĩnki (J) 4.6.

Na livĩri (O) 4.3.1.1.

Na Markulinovu (O) 4.4.1.

Na Mikulinu (O) 4.4.1.

Nà peçi (O) 4.1.3.

Na petrálu (O) 4.3.3.3.

Na Pètrovu (J) 4.4.1.

Na Pívçini (O) 4.4.1.

Nà pločama (S) 4.1.3.

Nà Ploçi (O) 4.1.3.

Na podânje (J) 4.3.3.1.

Nà poju (PL) 4.1.1.1.

Na pōnoru (S) 4.1.1.1.

Nà pōrtu (O) 4.3.1.1.

Na pòtoku / Pótok (J, PL, S) 4.1.1.1.

Na požáru (O) 4.6.

Na prâcu (J) 4.3.3.2.

Na p̄vōn (O) 4.1.2.1.

Na Râdovićevu (O) 4.4.1.
Na Rolòvine (PL) 4.4.1.
Na Sindikušinu (O) 4.4.1.
Na stráni (O) 4.1.1.1.
Na šípku (O) 4.1.4.
Na Škräbalovu (J) 4.4.1.
Na Šüici (O) 4.4.1.
Na Tomáševiceva dílu (O) 4.4.1.
Na Tomáševu (O) 4.4.1.
Nà uglima (S) 4.1.2.1.
Na škóju (O) 4.1.3.
Nà Špādicima (O) 4.1.3.
Na tâboru (O) 4.3.4.1.
Nà Ulici (O) 4.1.3.
Na Väjalu (O) 4.1.3.
Na vârine (J) 4.3.3.3.
Na Vlahóvo (PL) 4.4.1.
Na vřhu (J) 4.1.3.
Na vódi (O, PL) 4.1.1.1.
Na Vřnjäsovü (S) 4.4.1.
Na zäjednici (O) 4.3.3.1.
Nad glävücôn (O) 4.1.3.
Nad köšarama (O) 4.1.3.
Nādulica (O) 4.1.3.
Nādvrtline (O) 4.1.3.
Nïva (O) 4.3.3.1.
Niz bàtvu (O) 4.1.4.
Niz kòrita (O) 4.1.3.
Novine (PL) 4.3.3.1.
Núglo (O) 4.1.2.1.

O

Öbalina (J) 4.3.1.1.
Öböd (O) 4.1.1.2.
Öbod (S) 4.1.1.2.
Ögrada (O, PL) 4.3.3.1.
Ökladak (O) 4.3.3.2.

Oko gûmna (O) 4.3.1.1.
Oko pòjatinē (O) 4.3.1.1.
Okò škölē (O) 4.3.1.1.
Òmirina (O) 4.3.1.1.
Òsredak (PL) 4.1.2.1.
Òsridak (O, S) 4.1.2.1.
Òšjā glävica (O) 4.1.5.

P

Palàškotići (O) 4.4.2.
Pälāta (S) 4.3.1.1.
Pärenica (J) 4.1.2.2.
Päsövi (S) 4.1.1.2.
Pävlovica (PL) 4.4.2.
Pěča (O, PL) 4.1.1.1.
Pěča pòd Pločôn (O) 4.1.3.
Pěča zà Pečôn (S) 4.1.3.
Pêc (J) 4.1.1.1.
Pérčevići (S) 4.4.2.
Pîrsa (S) 4.1.1.2.
Pîskulića žõnta (O) 4.4.1.
Píštalo (J) 4.1.2.2.
Plândište (J, S) 4.3.3.2.
Pläšilo (J) 4.3.4.3.
Plävica (J) 4.3.3.1.
Plävica (O) 4.3.3.1.
Plîsavac (S) 4.1.2.2.
Plîtvinä (O) 4.1.2.1.
Plîtvine (S) 4.1.2.1.
Plívorac (O) 4.3.3.2.
Plôče (J) 4.1.2.2.
Pòbrdina (S) 4.1.2.1.
Počèsvinica (S) 4.1.4.
Pod bórima (O) 4.1.4.
Pod břštanon (O) 4.1.4.
Pòd bütinôn (O) 4.1.1.2.
Pòd crnôn dräčôn (O) 4.1.4.

- Pòd dūb* (PL) 4.1.4.
Pod Glàvicōn (O) 4.1.3.
Pod gòmìlōn (O) 4.1.3.
Pòd Grbiće (S) 4.4.1.
Pòd Gruđu (J) 4.1.3.
Pòd grebene (O) 4.1.3.
Pòd jabuku (O, S) 4.1.4.
Pòd jasenon (O) 4.1.4.
Pod kàštio (O) 4.3.1.2.
Pod klàčìnōn (O) 4.1.3.
Pod kòritima (O) 4.1.3.
Pod kòstilōn (O) 4.1.4.
Pod kòstrilōn (S) 4.1.4.
Pod kòšarōn (S) 4.3.1.1.
Pod Kristóvīn (O) 4.4.1.
Pòd krīšvōn (J, O, S) 4.1.4.
Pod krížon (J) 4.3.4.2.
Pod krūšāvcima (O) 4.1.4.
Pòd kruškōn (O, S) 4.1.4.
Pod kućèricōn (O) 4.3.1.1.
Pod kùkama (O) 4.1.4.
Pod kùkōn (O) 4.1.3.
Pod Láziće (S) 4.4.1.
Pòd lovoron (O) 4.1.4.
Pod mèđinama (O) 4.1.3.
Pòd mīndelōn (O) 4.1.4.
Pod mìrine (S) 4.3.1.1.
Pod mùrvama (O) 4.1.4.
Pod òglavak (O) 4.1.1.2.
Pod òplatkon (O) 4.1.1.1.
Pod òrahon (O, S) 4.1.4.
Pòd oskorušnōn (O) 4.1.4.
Pod Òsritkon (O) 4.1.3.
Pòd Ošjōn glàvicōn (O) 4.1.3.
Pod pàstricōn (O) 4.3.3.1.
Pod Petrálon (O) 4.1.3.
Pòd platon (O) 4.1.1.1.
Pòd Pločōn (O) 4.1.3.
Pod pùten (O) 4.3.2.
Pod Rudìnōn (O) 4.1.3.
Pòd Svētīn Īvanon (O) 4.1.3.
Pòd Svētīn Mràtinon (O) 4.1.3.
Pòd Šarića/Šarićima (O) 4.4.1.
Pod šípkon (O, S) 4.1.4.
Pòd Škrapama (O) 4.1.3.
Pòd Tomeličevīn (O) 4.4.1.
Pod tòrcìlo (PL) 4.1.1.1.
Pòd ulicu (J) 4.1.3.
Pod Ùlištima (O) 4.1.3.
Pod Vèlikī dô (O) 4.1.3.
Pòd Vuletića (PL) 4.4.1.
Pod zèlenike (O) 4.1.3.
Pod zìmicōn (O, PL) 4.1.4.
Pòda stīnu (O) 4.1.3.
Pòdgāj (J) 4.1.3.
Pòdgrād (PL) 4.1.3.
Podgràdina / Pod Gràdinon (J) 4.1.3.
Pòdgrm (PL) 4.1.4.
Pòdlokva (PL) 4.1.3.
Pòdno vřtlinē (O) 4.1.3.
Podòkūće (O) 4.3.2.
Podòlñje (S) 4.1.3.
Pòdračevac (O) 4.1.3.
Pòdròće (O) 4.1.3.
Pòdulica / Pòdulicōn (O, PL) 4.1.3.
Pojice (J) 4.1.1.1.
Pòklačine (PL) 4.1.3.
Pòlutići (J) 4.4.2.
Pònta Grâda (PL) 4.2.
Pònta Râta (S) 4.2.
Pòpōv brīg (O) 4.3.4.2.
Pòpova Lúka (PL) 4.3.4.2.
Pòpovskī brīgovi (PL) 4.5.
Pòpovskī vrsi (PL) 4.5.

Pöstrāne (PL) 4.1.3.
Pòtklačina (S) 4.1.3.
Pòtkrc (PL) 4.1.3.
Pòtkūće (PL, S) 4.3.2.
Pòtōče (PL) 4.1.2.2.
Pòtočine (S) 4.1.2.2.
Pótok òd Rotē (J) 4.2.
Pòtpole / Pod pòlama (O) 4.1.3.
Pòtploče (S) 4.1.3.
Pòviše Mārkoa (J) 4.4.1.
Pòviše séla (O) 4.3.2.
Pozděj (O) 4.1.4.
Požâr (J, PL) 4.6.
Pramàkuće/Primàkuće (S) 4.3.2.
Pràtnice (O) 4.1.2.2.
Prâvī dôci (O) 4.1.2.1.
Prèkuće (J) 4.3.2.
Pri Rátu (J) 4.1.3.
Pri(d) glàvicōn (O) 4.1.3.
Pri(d) grádac (O) 4.1.3.
Pri(d) Grižōn (O) 4.1.3.
Pri(d) kućinōn (O) 4.3.2.
Pri(d) pàstricōn (O) 4.3.3.1.
Prìglānje (O) 4.1.3.
Prìkūće (O) 4.3.2.
Prìkuće (S) 4.3.2.
Prínos (J) 4.3.3.1.
Prívor (J) 4.1.1.1.
Prìstranak (O) 4.1.1.1.
Prìšlići (J) 4.4.2.
Prògōn (O) 4.3.2.
Prókos (O) 4.3.2.
Prólaz više Palášā (O) 4.2.
Přvā glávica (O) 4.1.3.
Přžina (J) 4.1.2.2.
Pût iza Bezéka (O) 4.4.1.
Pût iza Pìskulíčā (O) 4.4.1.

Put Jùrinovíčā (O) 4.4.1.
Put Vékovíčā (O) 4.4.1.

R

Ràbazići (J) 4.4.2.
Ràdešnjā njīva (S) 4.4.1.
Ràdovića vřto (O) 4.4.1.
Ràbazići (J) 4.4.2
Ràskrsnica (S) 4.3.2.
Rât (S) 4.1.1.1.
Ràtkovica (S) 4.4.2.
Ravnína (J, PL) 4.1.1.1.
Rázdōje (O) 4.3.2.
Rěsnō kòrito (S) 4.1.2.2.
Rjěpřšta (PL) 4.1.2.2.
Ròkova plāca (J) 4.4.1.
Ròta (O) 4.1.1.2.
Ropòtinje (S) 4.1.2.2.
Ròvřšta / Na ròvřštima (O) 4.1.2.2.
Ròvřštine (O) 4.1.2.2.
Rudína (O) 4.1.1.1.
Rùskova njīva (O) 4.4.1.
Rùskovići (J) 4.4.2.
Rùševina (O, S) 4.3.1.1.

S

Sélo (PL) 4.3.2.
Smòkvina (J) 4.1.4.
Smrčěvje (J) 4.1.4.
Sokolána (J) 4.3.1.1.
Spìle (O, S) 4.1.1.1.
Spiridūn (J) 4.3.4.2.
Srdárevo (J) 4.4.2.
Srědnjē sélo (PL) 4.1.3.
Srědnjāk (S) 4.1.2.1.
Srědnjī brīg (PL) 4.1.3.
Srìdnjī dòlac (O) 4.1.3.

Stân (J) 4.3.3.2.

Stanina (S) 4.3.3.2.

Stârina (S) 4.3.3.1.

Strána (J) 4.1.1.1.

Strâne (J, PL) 4.1.1.1.

Strànica (J) 4.1.3.

Stràžica/Strâžica (J, PL) 4.3.1.2.

Stînjiva (O) 4.1.2.2.

Stînjiva na Paláševu (O) 4.4.1.

Stipòvića môst (S) 4.4.1.

Strànica uz Piliša (J) 4.4.1.

Strànj (O) 4.3.1.1.

Strâžišće (J) 4.3.1.2.

Strûga (J) 4.3.3.3.

Sûcurac (PL) 4.3.4.2.

Supra kòritima (O) 4.1.3.

Sútvid (PL) 4.3.4.2.

Š

Šanjica (PL) 4.4.2.

Šarići (O) 4.4.2.

Šîjevišta (O) 4.1.4.

Škràbanjići (PL) 4.4.2.

Škvâdra (PL) 4.1.1.2.

Škràpe (O, S) 4.1.2.2.

Škrâpina (S) 4.1.3.

Škrâpunac (PL) 4.1.5.

Špâdići (O) 4.4.2.

T

Têg (O) 4.3.3.1.

Tòmelići (O) 4.4.2.

Tòrina (J) 4.3.3.2.

Tòrine (J) 4.3.3.2.

Tórčina (J) 4.3.3.3.

Tórčine plòdce (J) 4.3.3.3.

Tórčino pòje (J) 4.3.3.3.

Trêšovica (O) 4.3.4.2.

Třn (O) 4.1.4.

Trnova dòlina (O) 4.1.4.

Trnovača (O) 4.1.4.

U

Û bûtini (O) 4.1.1.2.

Û Butkovinama (O) 4.4.1.

U dócu (O) 4.1.3.

U dólú (PL) 4.1.1.1.

Û Foškula izà kućē (O) 4.4.1.

U goléti/goléci (O) 4.1.2.2.

U Glàvici (O) 4.1.3.

U goníku (O) 4.3.2.

Û Jaminama (O) 4.1.3.

U júti (O) 4.1.2.2.

U kònjima (O) 4.1.5.

U kótlú (O) 4.1.1.2.

U kúkima (O) 4.1.1.1.

U làzini (S) 4.3.3.1.

U lokánju (O) 4.1.1.1.

Û lovorama (O) 4.1.4.

Û Mâzića (O) 4.4.1.

U nógnju (O) 4.1.1.2.

U nogúji (O) 4.1.1.2.

U nóžnju (O) 4.3.3.3.

Û njivama (O) 4.3.3.1.

U pásu (O) 4.1.1.2.

Û Prkē zà kućōn (O) 4.4.1.

U rògizama (O) 4.3.3.3.

U Rudíni (O) 4.1.3.

Û spilama (O) 4.1.1.1.

U Staríni (O) 4.3.3.1.

Û škrápama (O) 4.1.3.

Û Špâdićima (O) 4.4.1.

Û Ulici (O) 4.1.3.

U Vrñjäsovićima (O) 4.4.1.

U vràtnice (O) 4.1.1.2.
U vrtâjku (O) 4.3.3.1.
Û vrtlima (O) 4.3.3.1.
Ûlica (O) 4.3.2.
Ûličica (O) 4.1.3.
Ûlišta (J) 4.3.3.3.
Ûlišta (O, S) 4.3.3.3.
Uz Mâzićevo (O) 4.4.1.
Uz Mirine (J) 4.1.3.

V

Vàjala (J) 4.3.3.2.
Vàjalo (O) 4.3.3.2.
Vàlica iza Zápoja (S) 4.1.3.
Vârdište (J) 4.3.1.2.
Vêkovići (O) 4.4.2.
Vělâ pèča (S), 4.1.3.
Vèlikâ ðionica (O) 4.1.3.
Vèlika Motòružnica (J) 4.1.3.
Vèlikâ njìva (S) 4.1.3.
Vèlikâ strâna (PL) 4.1.3.
Vèl(ik)ī dô (J, PL) 4.1.3.
Vèliki Prínos (J) 4.1.3.
Vèliki vřh (J) 4.1.3.
Vídova lâzina (O) 4.4.1.
Vinogradine (O) 4.3.3.3.
Više Grìžē (S) 4.1.3.
Više gùstrīne (O) 4.1.3.
Više gúvna (S) 4.3.1.1.
Više kòrītâ (O) 4.1.3.
Više kríža (J) 4.3.4.2.
Više Mâletine (PL) 4.4.1.
Višè smokvē (O) 4.1.4.
Više Vêkovičâ (O) 4.1.3.
Vlâhovica (S) 4.4.2.
Vlâškò kòrito (S) 4.5.
Vòdice (PL) 4.1.2.2.

Vránjak (S) 4.1.2.2.
Vřdobrâd (J) 4.1.4.
Vrèsâje (PL) 4.1.4.
Vřh (J) 4.1.1.1.
Vrís (O) 4.1.4.
Vrìsaje (S) 4.1.4.
Vrìsje (O) 4.1.4.
Vrìsovica (O) 4.1.4.
Vrnjâk (S) 4.6.
Vrnjâsovića dío (O) 4.4.1.
Vrsi (PL) 4.1.1.1.
Vřt kod Lánka (J) 4.4.1.
Vrtâjak (PL) 4.3.3.1.
Vřtli (O, PL) 4.3.3.1.
Vřtline (S) 4.3.3.1.
Vřtò (O) 4.3.3.1.
Vùletić-sélo (PL) 4.4.1.

Z

Zà Bačvōn (O) 4.1.3.
Zà baštīnōn (O) 4.3.3.1.
Zà Blitvōn (S) 4.1.3.
Za bóron (O) 4.1.4.
Za cřkvon (J) 4.3.4.2.
Za čèsvīnōn (O) 4.1.4.
Zà dračōn (O) 4.1.4.
Za dúbima (S) 4.1.4.
Zà dūbon (O) 4.1.4.
Za kèlōvnōn (O) 4.3.1.1.
Zà klačīnicōn (O) 4.3.3.3.
Zà kōčen (O) 4.3.3.1.
Za kòtlima (S) 4.1.1.2.
Zà kruškōn (J) 4.1.4.
Za kùkon (S) 4.1.3.
Za magazīne (S) 4.3.1.1.
Zà mlinicōn (O) 4.3.1.1.
Za òrahon (O) 4.1.4.

Za Piskuličevin (O) 4.4.1.
Zà Pločōn (O) 4.1.3.
Za Rùdinōn (O) 4.1.3.
Zà Ruskoviće (PL) 4.4.1.
Za pótok (S) 4.1.3.
Zà spōnzōn (O) 4.3.1.1.
Za Strâžicu (J) 4.1.3.
Zà Šarićima (O) 4.4.1.
Zà ugle (S) 4.1.2.1.
Za vr̄hon (J) 4.1.3.
Za žâktinu (O) 4.6.
Zàbrđe (O) 4.1.2.1.
Zàbreže (J) 4.1.3.
Zàglavica (J) 4.1.3.
Zaglâvice (PL) 4.1.3.
Zaglâvičje (O) 4.1.3.
Zagòmilje (O) 4.1.3.
Zàgrudine (J) 4.1.3.
Zàgrudište (J) 4.1.3.
Zàgruđe (PL) 4.1.3.
Zàgumânje (PL) 4.1.3.
Zakòšârje (S) 4.1.3.
Zalokânje (J) 4.1.3.
Zàlokva (S) 4.1.1.1.
Zàlokvić (S) 4.1.3.
Zàlorice (S) 4.1.4.
Zàloze (S) 4.1.3.
Zàmeđe (S) 4.3.3.1.
Zànožje (S) 4.1.3.
Zàperak (S) 4.1.4.
Zàploče (J) 4.1.3.
Zàpoje (S) 4.1.3.
Zaprívor (J) 4.1.3.
Zàrašće (PL) 4.1.3.
Zaruskovići (J) 4.1.3.
Zàstranje / Zà stranjen (O, S) 4.1.3.
Zàstarāče (O) 4.1.3.

Zasùćurac (PL) 4.1.3.
Zàtrkje (O) 4.3.3.3.
Zàulišta (J) 4.1.3.
Zàvlaka (S) 4.1.1.1.
Zàvrtāj (O) 4.3.3.1.
Zbòrište (J) 4.3.2.
Zelènāda (PL, S) 4.1.4.
Zèlenike (O) 4.1.4.
Zèlenike (S) 4.1.4.
Zgrāde (PL) 4.3.1.1.
Zlàtica (O) 4.1.4.
Zlàtice (S) 4.1.4.
Zlòrod (S) 4.1.2.2.
Zlòzda (PL) 4.3.4.3.
Zòganj (O) 4.3.1.1.

Ž
Žârma (S)
Žbìrine (PL) 4.3.4.1.
Žontîn (S) 4.1.3.
Žùkovina (J) 4.1.4.
Žùkovina na Brígu (J) 4.2.

